

VEČERNIK

POŠTNA PLAČANA V GOTOVINI

Leto XIV.
Štev. 103

TELEFON UREDNIŠTVA: 25-67
UPRAVE: 25-67 in 28-67
POSLOVALNICA CELJE, Prešernova 3. tel. 280
POŠTNI ČEKOVNI RACUN 11.409

Maribor, sreda 8. maja 1940

NAROCNINA NA MESEC
Prejeman v upravi ali po pošti 14 din.
dostavljen na dom 16 din, tujina 30 din

Cena
din 1.—

Razmerje med zavezniki in Italijo

Nasprotujoče si vesti o angleški akciji v Rimu — Govorice o Chamberlainovem pismu Mussoliniju, angleški zahtevi po izjavi o stališču Italije in novem sestanku med Mussolinijem in Hitlerjem — Glasovi tiska

RIM, 8. maja. Stefani. Vesti, ki so krožile, da je angleški poslanik Percy Lorraine takoj po prihodu v Rim stopil v pogovore s Clanom in Mussolinijem, se ne potrjujejo. Verjetno pa je, da bo angleški državnik poiskal čimprej stik s fašističnimi voditelji ter v kratkem času obiskal tudi Mussolinija. V političnih krogih so mnenja, da je Percy Lorraine dobil važna navodila angleške vlade, ki jih naj sporoči Mussoliniju. Govore celo o predaji Chamberlainove poslanice ducaju. Na angleškem poslanstvu na vse te govore ne dajejo pojasnil. Vsa pažnja politikov je pa usmerjena na Chamberlainov govor v parlamentu. Čeprav hočejo v Rimu v polemičnem tonu razpravljati o namerah zaveznikov, vendar to pot priznavajo, da je govoril Chamberlain odkrito in jasno o operacijah na Norveškem in da se čvrsto nadeja uspehov v nadaljevanju vojne. Posebno naglašajo besede, ki jih je angleški premier izrekel glede položaja na Bližnjem vzhodu. V Rimu podčrtavajo angleško zvezo z Egiptom in Turčijo ter razporeditev angleških pomorskih sil v Sredozemlju. Mnenja so, da je hotel Chamberlain s tem posebno opozoriti Rim.

Nov sestanek Mussolini-Hitler?

RIM, 8. maja. Exchange Telegraph. V mednarodnem tisku so se razširile vesti, da je angleški veleposlanik sir Percy Lorraine prinesel italijanski vladi noto Anglije, v kateri zahteva, da Italija do 16. t. m. izjavi, ali se še smatra za državo izven vojne ali ne več. Te vesti so bile takoj nato odločno demantirane z italijanske strani, se pa kljub temu še dalje vzdržujejo. Spravljajo se posebno v zvezi z drugo vestjo, ki zatrjuje, da se bosta Mussolini in Hitler za binkošti znova se-

šla, in sicer nekje na nemškem ozemlju, najbrže v Inomostu. Na tem sestanku naj bi se znova manifestirala trdnost osi Rim-Berlin, obenem pa naj bi se storili tudi dokončni sklepi glede vprašanja posega Italije v vojno na strani Nemčije. Vendar trdijo te informacije, da bo Italija po tem sestanku v veliki kampanji napovedala vse svoje zahteve, preden bo dejansko stopila v vojno. Vse to doslej še ni potrjeno ne z nemške ne z italijanske strani.

Proti govorjenju o latinskem bratstvu

RIM, 8. maja. »Giornale d'Italia« demantira razne francoske vesti o nekli skrivnostnih italijanskih načrtih na evropskem jugovzhodu, s katerimi naj bi se opravičile zavezniške vojne priprave na Sredozemlju. V zvezi s tem pa pravi list dalje: Koncentracija angleškega in francoskega brodograja na Sredozemlju je bila spremljana po raznih prijateljskih nasvetih, a obenem tudi po alarmantnih napovedovanjih in grožnjah. Tako je bilo Italiji nasvetovano, naj ostane še nadalje v

položaju nevojskujoče se države, ker bi zašla sicer v nevarnost, da bi bila zaprta v Sredozemsko morje. S francoske strani se priznava, da mora Italija računati s francosko-angleško hegemonijo na tem morju, noče se pa priznati, da bi njen nastop za osvoboditev iz tega položaja bil za njo potreben in koristen. Zaradi tega Francozi nimajo nobene pravice več sklicevati se na neko latinsko bratstvo, kajti Italija bo postopala samo tako, kakor ji bodo nalagali njeni lastni interesi.

Italijanske obtožbe proti zaveznikom

RIM, 8. maja. Diplomatski urednik agencije Stefani javlja, da je treba poudariti osamljene glasove v francoskem in angleškem tisku, ki obsojajo stališče Pariza in Londona do Italije. V Angliji priznavajo nekateri listi, da je večina tiska že od abesinske in španske državljanske vojne sovražno razpoložena do Italije. Angleška vlada je storila vse, da bi sprožila padec fašističnega režima. Podvzete

so bile sankcije proti Italiji, s katerimi je hotela Anglija odrezati trgovske stike Italije z ostalim svetom. Angleži so zdaj primorani, da plačajo svoje grehe iz preteklosti. Francija in Anglija sta že od versajskega miru dalje grešili na račun Italije. Francoski in angleški tisk še danes nadaljuje z netočnimi vestmi o pravem razpoloženju in gospodarskem stanju Italije.

Nadaljevanje vojnih operacij na Norveškem

Nemci poročajo, da so dosegli pri pohodu proti severu mesto Mosjoen — Angleško poročilo o operacijah pri Narviku — Lokalni boji norveških čet z Nemci

NEMSKO POROČILO

BERLIN, 8. maja. DNB. Vrhovno poveljstvo javlja: Pri Narviku se položaj doslej ni izpremenil. Nemška letala so napadla angleške kolone z bombami in strojnimi in jih razgnala. Neka pred Narvikom zasidrana križarka je bila zadeta z bombo, neko letalo znamke Sunderland je pa bilo zbito. V smeri iz Namsosa in Gronga proti severu napredujoče čete so dosegle Mosjoen. Naše podmornice so potopile v Skagerraku neko sovražno podmornico. Pri polizkusu sovražnega napada na Nemški zaliv sta bila sestreljena dva angleška bombnika. Na zahodni fronti nobenih dogodkov.

ANGLESKO POROČILO

LONDON, 8. maja. Reuter. Po poročilih iz Norveške se boji pri Narviku nadaljujejo kljub neugodnemu vremenu, ki še vedno traja. Zavezniškim četam se je posrečilo zavzeti nekaj postojank, ki so jih doslej držali v svojih rokah Nemci. Sovražni letalski napadi so bili z uspehom odbiti. Norveške čete se z uspehom upirajo nadaljnjemu prodiranju Nemcev proti severu.

LONDON, 8. maja. Havas. Z uradnega mesta zatrjujejo, da ni v zalivu Narvika niti ene nemške vojne ladje.

NORVEŠKO POROČILO

NEKJE NA NORVEŠKEM, 8. maja. —

Reuter. Komunikacije norveškega vrhovnega poveljstva javlja: V dolini Laterg ni bilo bojev. Pri Gratangeru in Leigastingu so se norveške čete vkopale v zakope. V Gaudalu smo ustavili prodiranje sovražne kolone. Neko nemško letalo je bombardiralo lokalni parnik »Holden«. Ubitih je bilo šest oseb, med njimi tudi kapitan ladje. Ostali člani posadke so se rešili, med njimi so trije ranjenci. Parnik je uničen.

VEČJA AKTIVNOST NA ZAHODU

PARIZ, 8. maja. Havas. Na zahodni fronti je bilo na odseku zahodno od Vozgov opaziti večjo aktivnost sovražne artiljerije.

Hitler — švedski kralj Gustav

STOCKHOLM, 8. maja. DNB. Vodja in kancelar Nemčije Adolf Hitler ter švedski kralj Gustav sta izmenjala pisma, v katerih je bilo z obeh strani naglašeno, da želita ostati Nemčija in Švedska v prijateljskih in miroljubnih odnosih. Vsebina pism ni bila objavljena.

STOCKHOLM, 8. maja. Reuter. Kakor se izve, je do izmenjave pism med Hitlerjem in Gustavom V. prišlo na iniciativo švedskega kralja. Posvetovanja o tem so se začela že 15. aprila, ko je bila švedska še v zelo težkem položaju.

STOCKHOLM, 8. maja. Stefani. Izmenjava pism med Hitlerjem in švedskim kraljem Gustavom V. je izzvala med narodom val optimizma. Vsi švedski vrednostni papirji so naglo poskočili.

PREBIVALSTVO ARGENTINE

BUDIMPEŠTA, 8. maja. Havas. Po statističnih podatkih šteje Argentina 13 milijonov 129.753 prebivalcev.

Zavezniki žele prehod čez Bolgarijo

CARIGRAD, 8. maja. DNB. Turška uradna Anatolska agencija poroča iz Sofije, da je Anglija storila pri bolgarski vladi korake, po katerih naj bi Bolgarija dovolila v primeru potrebe prehod zavezniških čet čez svoje ozemlje. Turški parlament je sprejel zakon o razglasitvi obseidnega stanja v primeru potrebe nad vsjo državo. Vlada je dobila za ta ukrep en mesec veljavno pooblastilo. Razpoloženja je v Turčiji zelo alarmantno. Odločilna diplomatska akcija se pa pričakuje

za danes, ko se vrne v Ankaro angleški poslanik, ki se je mudil v Sofiji, in turški ministrski predsednik İnönü.

SOFIJA, 8. maja. DNB. Ministrski predsednik Filov je sprejel angleškega poslanika. Razgovor je trajal nad dve uri. Zvečer je priredilo turško poslanstvo sprejem, kateremu so sprisostvovali tudi ministrski predsednik Filov, šef bolgarskega generalnega štaba, predstavniki vojnih in civilnih zastopstev Anglije, Jugoslavije, Romunije in Francije.

Varnostni ukrepi v Holandiji

HAAG, 8. maja. Ass. Press. Napetost zadnjih dni s splošno negotovostjo je povzročila, da je tudi Holandija segla zopet po ukrepih najstrožje pripravljenosti za vsak primer. Ustavljeni so vsi vojaški dopusti in na mejo so bile poslani okrepitve.

AMSTERDAM, 8. maja. Havas. Sinoči so bile telefonske zveze Holandske s tujino pretrgane. Davi ob 8. so zvezo znova vzpostavili.

WASHINGTON, 8. maja. Havas. Holandska vlada je naročila svojemu posla-

niku v USA, da izvrši vse plačilne naloge v tujini v primeru izrednih prilik v domovini. Ta odlok spravljajo v zvezi z alarmantnimi vesti, ki prihajajo iz Holandske. Holandski poslanik je obiskal ameriškega zunanjega ministra. Neka odlična osebnost je izjavila, da je ta korak holandske vlade dokaz, da se bo država branila, če bo napadena. Nemčija je skušala po Ameriki razširiti mnenje, da se Holandska ne namerava upreti eventualnemu vpadu vanjo. Zadnja dejanja to odločno zanikajo.

Nemci pa ga zahtevajo čez Madžarsko

LONDON, 8. maja. Exchange Telegraph. Po poročilih iz Budimpešte je nemška vlada poslala madžarski zahtevo, po kateri naj bi Madžarska dovolila v primeru potrebe svobodni prehod nemških čet čez svoje ozemlje. Po isti vesti je vlada v Budimpešti to zahtevo odločno odbila, stopajo na stališču, da bi tako govoreče pomnilo opustitev popolne neodvisnosti, v kateri hoče vztrajati za vsako ceno. V zvezi s tem se pričakuje,

da bodo izdani na Madžarskem posebni obrambni ukrepi in da bo razglašeno tudi obseidno stanje. Doslej te vesti še ni bilo mogoče kontrolirati.

Prva pripravljenost v Bukarešti

BUKAREŠTA, 8. maja. Havas. Sinoči so bili v prestolnici izvedeni prvi ukrepi pasivne zračne obrambe. Mesto je bilo v temi, promet ustavljen. Nad prestolnico so krožila izvidniška letala.

Timošenko zamenja Voršilova

BERLIN, 8. maja. DNB. Dosedanji komisar narodne obrambe, Voršilov, je imenovan za podpredsednika sovjetskih komisarjev in predsednika odbora narodne obrambe. Na mesto komisarja narodne obrambe je imenovan general Timošenko, dosedanji poveljnik moskovskega vojnega okrožja.

ROMUNI DEMANTIRAJO

BUKAREŠTA, 8. maja. Stefani. Pooblaščenca osebnost je izjavila novinar-

jem, da je netočna vest o odhodu romunskih generalštabnih častnikov na posvet v Ankaru.

MADŽARSKI PARLAMENT ODGOĐEN

BUDIMPEŠTA, 8. maja. Havas. Po izglasovanju davčnega zakona je odšel parlament do 21. t. m. na počitnice.

ODLIKOVANI LETALCI

LONDON, 8. maja. Havas. Letalsko ministrstvo je objavilo imena 11 letalcev, ki so se v zadnjih bitkah odlikovali.

Chamberlainovo poročilo v zbornici

Pojasnja o akciji na Norveškem — Zavezniki so imeli tam le eno samo divizijo — Ostra kritika s strani opozicije

LONDON, 8. maja. Reuter. Za včerajšnja sejo spodnje zbornice je vladalo izredno veliko zanimanje, posebno za govor ministrskega predsednika Chamberlaina, ki je pričel govoriti ob 16.48. Uvodoma je dejal, da je hotel govoriti že pretekli četrtek, toda tedaj se ne bi bil mogel podati popolnega poročila o Norveški. Razen tega je moral molčati, da ne bi izdal stvari, ki so bile v zvezi z vojaškimi operacijami.

Nato je Chamberlain izrazil priznanje sposobnosti in odločnosti vojne mornarice ter vojske, ki je v eni sami noči lahko izvedla umik zavezniške vojske z Norveškega, ne da bi imela kake izgube. Ker bojnih ladij, ki so spremljale umik čet, ni ščitilo letalstvo, so se morale proti 50 nemškimi bombnikom braniti same, zato se je treba zahvaliti sreči, da sta bila potopljena samo en angleški in en francoski rušilcec, »Afrida« in »Bison«. Na samem Norveškem so pokazale čete veliko junaštvo, kajti sovražnik je bil v ogromni premoči.

Dalje je govoril Chamberlain o kritiki, ki je bila izrečena in o zahtevah po ožjem vojnem kabinetu ter dejal, da ne bi bilo prihranjenega nič časa in tudi ne bi bilo hitrejših sklepov, ako bi imeli tak mali vojni kabinet. Sicer pa bo imel Churchill sedaj posebno nalogo vrhovnega nadzorstva nad bojnimi operacijami. Umik z južnega Norveškega se ne more primerjati umiku z Galipolija med svetovno vojno. Na Norveškem ni bilo večjih zavezniških čet. Bila je ena sama divizija. Tudi izgube na moštvo in materialu niso bile velike. Nemci so imeli dosti večje izgube na ladjah, transportnih parnikih, letalih in moštvo. Pač pa je treba

priznati, da so doživeli zavezniki neko izgubo prestiža in da se je pojavilo pri prijateljih nekoliko malodušja, toda stvari ne smemo prikazovati slabše, kakor so. Francija je postala še bolj odločna in Turčija neomajna. Po koncentraciji zavezniškega bojnega brodomstva je postal tudi položaj na Sredozemlju mirnejši.

Govoreč podrobno o operacijah na Norveškem, je Chamberlain dejal, da so se vsi zavedali, da bi bilo zavzetje Trondhjemja težka naloga. Najhuje je bilo to, da zavezniki niso imeli na razpolago letališč. Razen tega so silili Norvežani k nagli akciji, naglašujoč, da je tam središče vlade in kralja. Nato je orisal tehnične težkoče, ki so se postavile na pot zaveznikom. Zavezniki so menili, da bodo zadostovale razmeroma male sile, da pripravijo položaj za dovažanje novih, ki naj bi prišle postopoma za njimi. Toda nemške okrepitve so prihajale prenašlo. Osvojitve Trondhjemja bi bila zahtevala veliko čet, orožja in žrtev. Toda z opustitvijo južne Norveške se boji niso končali, ampak le prenesli na sever. Velik del Norveške je še vedno v norveških rokah in tam sta tudi vlada in kralj. Zavezniki bodo v boju na njihovi strani. Ob koncu je Chamberlain izrazil svoje neomajno prepričanje o končni zmagi zaveznikov.

Po Chamberlainovem govoru sta kritizirala vlado in vodstvo voditelja opozicije Attlee in Sinclair. Oba sta naštevala dosedanje neuspehe in zahtevala energičnejše vodstvo. Debatu se bo nadaljevala.

LONDON, 8. maja. Reuter. V nadaljevanju svojega govora v parlamentu je Chamberlain naglasil, da zavezniki, če bi

razpolagali s še večjimi silami, ne bi mogli prehiteti Nemcev. Siguren sem, da ne bo nihče predpostavljaj, da smo mi nameravali kdaj koli okupirati Norveško. Po nemškem vdoru se nam je posrečilo uspešno napasti sovražnika. Angleške čete, namenjene za Finsko, so bile le deloma zadržane v Angliji, njih glavni del je bil poslan v Francijo. Pošiljanje čet na Norveško je bilo vezano na najbližja angleška pristanišča, zato se vojska, namenjena za Finsko, ni mogla iz Francije naglo prepeljati na Norveško.

ODMEV V FRANCIJI

PARIZ, 8. maja. Havas. Pariški tisk posveča poleg Chamberlainovega govora veliko pažnjo zadnjim varnostnim ukrepom holandske vlade. Posebno pobja lažno propagando Nemčije glede izmišljenega telefonskega pogovora med Chamberlainom in Reynaudom. Govor Chamberlaina je naletel na enodušen odmev, da je treba vojno z vso hrabrostjo nadaljevati do končne zmag. Blumova zahteva, da zavezniki z vso, kopno in pomorsko silo prisilijo nasprotnika k tlom, je naletela v javnem mnenju na živahno odobravanje. Angleško javno mnenje niti malo ne misli, da je z norveško potezo partija izgubljena. Nasprotno, iz nje je vzet dober nauk za prihodnje dni.

ODMEV V AMERIKI

WASHINGTON, 8. maja. Reuter. Chamberlainov govor je napravil vtis, da bo premier s svojo stranko, ki stoji zvesto za njim, prebrodil vse težkoče. Nova poblastila, ki jih je sprejel Churchill, so bila tu sprejeta z velikim zadovoljstvom, čeprav so določeni krogi mnenja, da je bila ta poteza narejena zato, da se ustavi napad opozicije.

Domati zapis

Visoko odlikovanje
vodstva KDK

V kraljevem imenu so kr. namestniki odlikovali senatorja HSS inž. Avgusta Košutića in glavnega tajnika HSS, dr. Jurija Krnjevića z redom Jugoslovanske krone I. stopnje. Z redom sv. Save I. stopnje sta bila dalje odlikovana senatorja SDS, predsednik izvršilnega odbora stranke Večeslav Vilder ter glavni tajnik SDS, Sava Kosanović. Z istim ukazom je bila odlikovana cela vrsta višjih uradnikov in načelnikov banke uprave banovine Hrvatske.

Konference, deputacije, sprejemi v prestolnici

Včeraj je imel dr. Maček daljšo konferenco s predsednikom vlade Cvetkovičem. Sprejet je bil tudi pri knezu namestniku Pavlu. Predsednika KDK je nato obiskala večja deputacija vseh političnih skupin iz Vojvodine, ki jo je vodil prvak SDS, dr. Duda Bošković. Deputacija je ostala precej časa pri dr. Mačku, nakar je obiskala še ministra dr. Smoljana. Prav tako je dr. Mačka obiskalo štiričlansko odposlanstvo levičarske skupine Demokratske stranke, ki je obvestila podpredsednika vlade o svojem memorandumu, izročnem Milanu Grolu. V Beograd so prispeli včeraj tudi člani »Seljačke Sloge« iz Zagreba, ki so oblečeni v narodne noše korakali po Beogradu. Svirajoč na tamburice so popoldne obiskali dvor, kjer so se vpisali v dvorno knjigo. Sprejel jih je minister dvora Čolak Antić, nato pa ministrski predsednik Cvetković in dr. Maček.

G. Klekl se poslavlja od »Novin«

»Novine Slovenske Krajine« z dne 5. maja t. l. prinašajo na uvodnem mestu pismo znanega voditelja prekmurških klerikalcev g. Jožefa Klekla, ki že nekaj časa boleha, nashlovljeno novemu uredniku, lendavskemu kaplanu g. Camplinu, »dragim naročnikom in vsem Slovencem Slovenske Krajine«. V pismu sporoča g. Klekl, da odlaga, kakor je bil napovedal že v 1. letošnji številki, uredništvo na praznik Marijinega Oznanjenja (letos 1. aprila nam. 25. marca), na praznik, s katerim je pred 27 leti z »Novinami« začel. Začasno je prevzel uredništvo s pristankom apostolskega administratorja Prekmurja, knezoškofa dr. Tomažiča, g. Ivan Camplin, do nedavnega izseljenski duhovnik v Franciji. Kot testament sporoča g. Klekl dvoje: »1. pod Marijinim varstvom gostokrat trkajte na tabernakl, da dobite Njegovo moč, ki v malo hoštiji prebiva; 2. večkrat se obrnite na naročnike potom širitelov, da zveste, ko želejo.« — Ko bo civilna oblast potrdila nedavno osnovano Kat. tiskovno društvo, bo g. Klekl še letos na kak Marijini praznik »Novine«, »Marijin list« in »Kalendar srca Jezušovega« temu društvu izročil tudi v last. — V »Novine«, ki so bile doslej pisane v narečju, pod novim urednikom čedalje bolj prodira knjižna slovenščina, a tudi ton pisanja ni več toliko oseben, patriarhalen in jedek, kakor je bil doslej.

Naša delegacija pri Stalinu in Molotovu

Kakor poroča iz Moskve ljubljanski »Slovenec«, je našo trgovinsko delegacijo sprejel komisar za zunanje zadeve Molotov, dne 2. maja pa Stalin. Moskovsko časopisje naglašja, da pogajanja ugodno potekajo. Moskovski politični krogi ne skrivajo, da želijo z Jugoslavijo tudi diplomatsko obnovo, kar bi imelo za posledico, da bi bile razne politične in vojaške organizacije ruskih beguncev v Jugoslaviji razpuščene in da bi carsko diplomatsko zastopstvo s poslanikom Strandmanom v Beogradu moralo prenehati. V Moskvi naglašajo potrebo letalske zveze Zagreba, Beograda, Sofije in Odeze z Moskvo. Na čast naši delegaciji je bilo prirejenih več slovesnosti, na katerih so se vrstile ljubeznive besede. Politični sovjetski krogi naglašajo, da bi se z vzpostavitvijo diplomatskih odnosov med Jugoslavijo in Moskvo položaj na Balkanu mnogo izpremenil, ker bi se med dosedanje tekmovalce vrnila tudi Rusija.

Napovedovanje o važnih dogodkih

AMSTERDAM, 8. maja. Ass. Press. — »Hamburger Fremdenblatt«, ki ima tesne stike z nemškim zunanjim ministrstvom, piše, da je mogoče po neklih znakih sklepati, da stoji Evropa v večeru pred usodnimi dogodki, ki bodo odločili o tem, ali se bo vojna razširila na ves kontinent in zajela tudi države, ki so doslej mislile, da so pred vojno viro varne. List pravi, da se je Angliji posrečilo razširiti paniko na južnovzhodno Evropo. Razen tega se pričinja vmešavati v evropske dogodke tudi Amerika. Ob koncu pa trdi list, da bodo vsi sovražni poizkusi napadov odbiti ne samo s strani Nemčije, am-

pak tudi Italije, pa naj bi se pojavili kjer koli že.

PARIZ, 8. maja. Havas. V zadnjih dneh se vodi po nemškem tisku in radiu ostra kampanja v zvezi z evropskim jugovzhodnim in Sredozemljem. Položaj se prikazuje tako, kakor da bi stali neposredno pred novimi dogodki in bi vsak trenutek lahko nastale nove sovražnosti. Ker se je vodila v Nemčiji taka kampanja vedno pred raznimi nemškimi akcijami, se je treba vprašati, kakšne cilje zasleduje sedanja. Zato je potrebna previdnost in čuječnost.

Angleški vojni minister o Norveški

LONDON, 8. maja. Reuter. V govoru, ki ga je imel vojni minister Stanley v parlamentu, je naglasil, da bodo zavezniki ostali preko severne Norveške v stiku s Švedsko. Minister je pojasnil, zakaj so bile čete, namenjene svoj čas na Finsko, porazdeljene k ostalim edincam angleške in francoske vojske. Vojaški krogi niso računali, da se bodo Nemci izkrcali tudi na zahodnem Norveškem. Trondhjem in Bergen sta bila zaščitena z najtežjimi topovi, zato so menili, da Nemci ne bodo mogli vanje. Bergen so zasedli z dvema lahkima križarkama, Trondhjem z nekaj rušilci. Šele kasneje je prihitela na pomoč večja križarka. Kakor tu, tako tudi pred Oslom niso norveške baterije in ladje mogle posebnega odpora. Gotovo niti en član visokega doma ni računal s tem, da je tako velik del norveškega naroda zastrupljen s tujim propagando. Pravijo, da smo zaradi neuspeha na Norveškem mnogo izgubili na prestižu. Kaj bi pa bilo, če bi sploh ne podvzeli te akcije? Nemci so posedanje

srednje Norveške plačali z velikimi žrtvami. Računali so, da bodo v enem, dveh dneh posedli vse te kraje. Vojaški činitelji so takoj obrnili glavno pažnjo na Trondhjem in Narvik, ki je važna prometna točka s Švedsko. Pri Trondhjemu smo izbrali najprimernejši točki za izkrcavanje, Andalsnes in Namsos. Pod najtežjimi prilikami je bilo tu treba izkrcati čete, zastražiti okolico in poslati hitro pomoč v notranjost. Norveški poveljnik je odkrito dejal, da se bo boril le, če bo pomoč takoj tu. Pod takšnimi okolnostmi se ne more zameriti našim poveljnikom, če niso mogli organizirati sistematičnega pohoda, čeprav so prodrli globoko k Dombasu in dalje. Dva naša bataljona sta se borila brez vsake zveze z zaledjem in se srečno vrnila k vkrcanju. Če bi imeli dovolj težkih topov in letal, bi prišli sovražnika k umiku. Izgube v operacijah na Norveškem so bile znatne, vendar ne tolikšne, če se računajo okolnosti bojev.

da, prizadejana Finski, se ceni na 1.7 milijarde finskih mark. V tem je všteto premično in nepremično imetje, poškodovano od vojne. Na premično imovino odpade od te vsote 500 milijonov mark, ki se nanaša največ na uničena skladišča raznega blaga.

POVODNI V IRAKU

BAGDAD, 8. maja. Havas. Zaradi večjih poplav Evfrata so pretrgane vse zveze med Bagdadom in Basro,

Kohtova zahvala Angležem

LONDON, 8. maja. Havas. Norveški zunanji minister Koht je snoči govoril v radiu angleškemu narodu. Poleg ostalega je dejal, da »dobivajo Norvežani iz vseh strani Anglije stalno izraze simpatij v najtežjih dneh. Iskreno se zahvaljujem za naklonjenost Angležev, ki jih vežejo z Norvežani isti interesi, iste ideje. Norveški narod je postal člen zaveznikov, na katerega se je lahko zanesli, da se bo boril do zadnjega diha, dokler ne bo napadalec premagan.«

ROOSEVELT SE NI PREJEL PAPEŽEVE POSLANICE

WASHINGTON, 8. maja. Havas. Na sestanku z novinarji je Sumner Welles potrdil, da Roosevelt še ni prejel nikake poslanice sv. očeta. Glede konferenc Rooseveltu v Beli hiši ni hotel dati Welles nobenih pojasnil.

DOGODIVŠČINA Z NORVEŠKEGA

LONDON, 8. maja. Havas. Neki mornar, ki je dospel v London, je bil priča okolnosti, ko je skupina 18 angleških vojakov po izkrcanju na norveško obalo prodrla v notranjost in naletela na 45 nemških padalcev, ki so se pravkar pripravljali, dvigniti v zrak neko postajo. Angleži so presenečene Nemce napadli in jih prisilili k predaji. Vseh 45 nemških ujetnikov so Angleži izročili norveškim četam.

PETAİN V PARIZU

PARIZ, 8. maja. Havas. Francoski poslanik v Madridu maršal Petain je prispel v Pariz in bil včeraj v daljšem razgovoru pri ministrskem predsedniku Reynaudu.

AMERIŠKE POMORSKE VAJE

NEW YORK, 8. maja. Reuter. Na zahtevo glavnega poveljnika vojne mornarice Richardsona bo ostala vojna mornarica USA po velikih manevrih v Tihem oceanu še nadalje na Havajskih otokih. Le 25 vojnih ladij bo odplulo s Honolulu v Kalifornijo. Ostale ladje bodo izvedle še taktične manevre. Sodiijo, da je ta sklep mornarice izveden zaradi stališča, ki ga je zadnje čase zavzela Japonska glede holandskih kolonij.

Mariborska napoved. Prevladovalo bo oblačno in vetrovno vreme. Temperatura se ne bo mnogo spremenila. Včeraj je bila najvišja toplota 13.8, danes najnižja 9.5, opoldne 11.0. Padavin je bilo včeraj 0.7 mm.

V EGIPTU SO SAMOZAVESTNI

KAIRO, 8. maja. Havas. Predsednik vlade Maher paša je predstavnikom tiska dejal, da je varnost Egipta zagotovljena. Egipt ni izpostavljen nobenim iznenadenjem. Izmenjava blaga s tujino se vrši povsem normalno, ladje plovejo v vse smeri. Posebno zadovoljive rezultate kaže trgovina z bombažem.

VOJNA ŠKODA NA FINSKEM

HELSINKI, 8. maja. DNB. Vojna škoda

Strategija Sredozemlja

Geopolitične smernice in razporeditev sil v Sredozemskem morju — Problemi obrambe in napadalne tehnike posameznih oporišč — Mediteran, ključ raztegnitve sedanje vojne

V zadnjih dneh znova stopa v ospredje zaostreno vprašanje ravnotežja velesil v Sredozemskem morju. Dogodki, ki so se odigrali za kulisami diplomacije, naglašajo že sami po sebi velik geopolitični pomen dinamičnega področja na jugu Evrope. Angleški kralj Jurij, Roosevelt in sv. oče so v zadnjem hipu posegli vmes, dobro se zavedajoč, da bi lahko plameni sovraštva na katerem koli kraju Sredozemlja sprožili splošno evropsko, ako ne svetovno vojno.

„Mare nostrum“ Italije

Pogostoma se sliši, da je Sredozemsko morje življenjski prostor, »Mare nostrum« Italije. Matična zemlja rimskega imperija ima dejansko osrednjo lego v bazenu in Rim si stalno prizadeva, zbuditi in obnoviti v narodu tradicionalni ponos na mornariško slavo nekdanjih Benetk, Genove in Amalfija. Od tod veliki napori Mussolinijeve vlade, ki je zgradila mogočno vojno ladjevje in udarno vojno letalstvo, med najmočnejšimi tovrstnimi silami v Evropi.

V Sredozemskem morju ne more biti prostora za dva imperija. Ali britanski ali rimski, tretji ni mogoč. Če bi ne bilo italijanske zračne sile, bi Anglija sama še dominirala s svojim vojnim brodom v Sredozemlju. Zahvaljujoč premoči v zraku, lahko italijanska vojna mornarica v primeru potrebe pretrga promet med vzhodnim in zahodnim delom Sredozemskega morja. V trikotju med Sardinijo, Tunisom in Sicilijo bi bila italijanska mornarica z letalsko pomočjo gospodar položaja. Malta se bi težko obdržala, preblizu je letališčem na Siciliji, od koder lahko prilete italijanski bombniki v nekaj urah in sejejo smrt. V italijanskih rokah bi pa imela Malta zelo važen strateški pomen za zvezo z Libijo. Posest Libije pa daje Italiji možnost, da po kopnem ogrozi sam Egipt in Suez, katerega posest je za zaveznike življenjskega pomena. Iz Bengasija in Cirenajke, kjer ima Italija velika, moderna letališča, bi dosegli bombniki brez posebnih naporov Aleksandrijo, Kairo in Sueški prekop. Pod zaščito letal, s pomočjo tankov in motoriziranih divizij pa italijanska pehota teoretično tudi lahko doseže 300 km oddaljeni prekop.

Zavezniki se zavedajo tega. Zato njihove velikopotezne priprave, ko so zbrali ob Nilu in v Siriji mogočno kolonialno vojsko, v Aleksandriji in Haifi pa močno ladjevje in eskadre vojnih letal.

Velik pomen Egipta

Egipt je za Italijane prav tako važen kakor za Angleže in Francoze. Anglija drži s Suezom svoj »Imperial Way«, Egipt je formalno še vedno pod njeno vojaško kontrolo. Carigradska pogodba o Suez, ki so jo 29. oktobra 1888 podpisale Anglija, Francija, Italija, Avstro-Ogrska, Rusija, Nemčija, Turčija, Španija in Holandska v prvi točki sicer pravi, da »mora biti prekop tudi v vojni prost za plovbo vseh držav ter da ga nihče ne sme blokirati. Prost mora ostati celo v primeru, če bi se Turčija (Egipt je tedaj spadal pod turškega sultana) zapletla v vojno.« Po pogodbi 26. avgusta 1936 sta pa angleška in egiptska vlada sporazumno določili, da prevzameta njuni vojski varnost nad prekopom. Tako je prekop dejansko prešel v roke angleške vojske, ki je vzdrževala tu v miru 10.000 mož in 400 letal ter zgradila strateške ceste in dvotirne železnice ne le ob kanalu, temveč tudi skozi Egipt, Sudan in Kenijo do Indijskega oceana. Po teh prometnih žilah dovoznih je mogoče v kratkem času prestaviti v Nilovo ustje velike množine človeškega in drugega materiala za obrambo vzhodnega Sredozemlja.

Haifa, Akab, Tripoli, Ciper

Izredno važnost za Angleže in Francoze imata tudi Haifa in Tripoli. Tu se končavajo petrolejske cevi iz Mosula. Nič manj pomembno strateško oporišče je Akab ob Sinajskem polotoku v zahodnem delu Rdečega morja, ki so ga Angleži močno utrdili. Četrta oporiščna postojanka Angležev je 280 milj od Aleksan-

drije oddaljeni otok Ciper, za katerega je angleška javnost že za časa zasedanja Abesinije terjala, da se utrdi in pripravi za veliko mornariško in letalsko bazo. Od tod se lahko preseka pot sovražnim ladjam k Suez, uspešno zaščiti vsa egiptska, palestinska, sirijska in turška južna obala. Če bi Ciper prešel v druge roke, bi izginila angleška premoč v vzhodnem Sredozemlju. Tega se Angleži zavedajo, zato so že v abesinski vojni računali z oporišči na Grškem, kjer naj bi postavili protiutež italijanskim bazam na Dodekanezu, ki neposredno ograža angleške postojanke na vzhodu Sredozemlja.

Italijanski Dodekanez in Grčija

Italija je Dodekanez močno utrdila. Zgradila je na njem velika gnezdišča za mornarico in moderna letališča. Od tod imajo njih letala pred nosom turško obalo, 450 milj je do Haife, 350 milj do Aleksandrije. Ako bi se zaveznikom v primeru vojne posrečilo zasidrati se v grških lukah, bi bila udarnost Dodekaneza seveda oslabiljena. Grčija ima prvorazredna pomorska zatočišča v Pireju, Salamis in Solunu. Drugorazredne baze so Krf, Argostolion v Keftaloniji, Preveza, Korint, Patras in Suda na Kreti, ki je po velikosti četrti otok v Sredozemlju. Gospodar navedenih oporišč bi lahko v primeru vojne nadvladal vso pot iz zahodnega v vzhodno Sredozemlje ter odbil vsak napad s črnomoške strani. Grški otoki in luke v globoko zarezanih obalah tvorijo podobno kakor norveška obala, težko zavojevana gnezdišča, iz katerih se nudi varno polje za operacije. Grške luke so v primeru vojne tako za Italijo kakor Anglijo življenjskega pomena. Italija je za varnost s te strani zgradila obrambni trikot Tarent-Lecco-Brindisi, kateremu je v zadnjem času priključila še Bari. Grčija ima tudi 247 km meje z Albanijo.

Turčija budno straži na vratih Črnega morja. Dardanele lahko zapre, kadar hoče. Njen pomen je tem večji, ker ni zdaj prvič, da hoče imeti tudi Rusija odprto pot v Sredozemlje. Nasprotno bi pa hotela angleška mornarica v Črno morje in dopolniti blokado proti Nemčiji. Prebujena republika je trdno odločena, skupaj z zavezniki varovati svoj položaj in se mrzlično pripravlja na vse, kar bi jo utegnili zadeti.

Strategična oporišča Francije

Strategična pomorska oporišča Francije so v glavnem na črti Toulon v južni Franciji, Ajaccio na Korziki, Biserta, Alger in Oran v severni Afriki. Po italijanski sodbi odgovarja Toulonu njihova vojna luka Spezia ob tirenski obali. Protiutež Ajacciu-Biserti-Algeru-Oranu pa tvorijo trdnjave na siciljskih in sardinskih otokih. Rim se zaveda, da je Korzika izhodiščna točka za francoska letala, proti vsakršnim poizkusom sovražnega izkrcavanja ima Italija pripravljene močne edince lovskih letal in bombnikov. Sovražno mornarico, ki bi hotela vdreti v Tirensko morje, bi zadržale italijanske bojne

ŠVICARSKÉ URE

VSEH VRST - PO KONKURENČNIH CENAH - V VELIKI IZBIRI
ZLATNINA, SREBRNINA, DRAGULJI (JUVELI), JEDILNI PRIBORI I.T.D.
NAKUP DRAGIH KAMNOV, VSAKOVRSNEGA STAREGA ZLATA IN SREBRA PO NAJVIŠJIH DNEVNIH CENAH, OZIROMA SE VZAME TUDI V PROTIRAČUNI

Josef Berle

LJUBLJANA, Tyrševa cesta št. 2
Hotel Ston — Telefon št. 31-49

ladje z oporišč, ob tirenski, sardinski, ligurski, toskanski in kampanjski obali. Italijani so močno utrdili tudi Pantelero, med Sicilijo in Tunisom. Letala imajo s Sicilije na Malto le 70, s Sardinije v severno Afriko 160, do Gibraltarja 750-milj poleta.

Cap Verdi, Azori, Portugalska

V Rimu računajo, da bi se Francozi in Angleži v primeru odrezanosti zahodnega Sredozemlja poslužili za prevoz afriških čet morske poti iz Maroka v Francijo ter v ta namen zasedli nekatere važnejše točke na Kapverdskih otokih, Azorih in Portugalskem, kjer je posebno Lisbona izvrstna pomorska in letalska baza. Prav tako so mnenja, da bi Španiji najbolje odgovarjala nevtralnost, ker bi v primeru vstopa v vojno najbrž kmalu podlegla koncentričnemu zavezniškemu pritisku.

Vprašanje sredozemske strategije je tedaj v primeru vojne izredno zapleteno. Oba vojskujoča se tabora bi imela prilik dovolj, tako z mornarico kakor letalstvom škodovati nasprotniku. Razporeditev velesil, odnosno njih posesti ob vsej obali bazena je takšna, da nudi obema stran-

kama v primeru sporada pogoje za vpad ali odskok v sovražno ozemlje. Po izkušnjah dosedanje vojne bodo odločale podmornice in udarna sila bombnikov. Ono je pa, zaledje zavezniških postojank zelo obsežno, neposredno povezano ter nudi možnost nagle dobave človeškega kakor drugega materiala. Rimski imperij, raztegnjen od Brennerja do Indijskega oceana, sekata dve življenjski prečnici angleškega imperija: Gibraltar-Malta-Ciper-Suez in Aleksandrija-Sudan-Kenja, ob katerih so zbrane čete iz kolonij. Zaporja Gibraltarja in Sueza bi mnogo bolj prizadejala nasprotnika kakor zaveznike, ki jim je odprta še vzhodna pot okrog Afrike, dejstvo, da leže za vzhodno obalo Sredozemlja bogati petrolejski vreli zaveznikov, za Suezom, ob Vzhodni Afriki pa z velikimi žrtvami priborjene kolonije Italije, ostaja v navzkrižju sedanjih interesov, na dnu diplomatskih trenj še vedno upanje, da bo zmagala razsodna politika in odstranila iz Sredozemlja nevarnost, kakršna bi lahko potegnila v vrlinec vojne narode, ki so vajeni pogledati s pogumnim preziranjem smrti v oči. —ine.

Balkansko vprašanje iz pariške perspektive

Jules Sauerwein o interesih velesil na važnem področju evropskega jugovzhoda

Jules Sauerwein, znani francoski publicist piše v »Paris Soir« pod naslovom »Mussolini in Hitlerjevi načrti« o položaju, ki je nastal po brennerskem sestanku in pravi med drugim (citirano po današnjih zagrebških »Novostih«): »Ko je na brennerskem sestanku govoril Hitler Mussoliniju o trojnem sporazumu za razdelitev interesnih sfer na Balkanu, bi morala Rusija v tej kombinaciji igrati dvojno vlogo: Prvič bi morala zagotoviti preskrbo surovin, drugič pa prisiliti Turčijo, da ostane mirna. Kakor je videti, se pa Rusija ni hotela spuščati v to igro iz enostavnega razloga, ker posest Besarabije bi kot revanšo za to dobila Italija Dalmacija in če bi se Nemčija na več ali manj prikriti način vrinila v Jugoslavijo in Rumunijo. Kremelj se je nato maknil in

sovjetsko-nacistično bratstvo je postavljeno na led.

Hitler ni hotel opustiti skandinavskih načrtov, ki jih je tedaj zamislil. Prepričan je Mussolinija, da zaradi zadržanja Rusije ni treba, da človeka glava boli, čeprav se je za sedaj umaknila za zapeček. Ko bo prišel njen čas, bo izstopila in se zagotovila svoj del.

Že nekaj tednov vodi Rusija trgovinska pogajanja s Švedsko, Madžarsko, v prvem redu pa s Jugoslavijo, ki je poslala svoje delegate v Moskvo. Glede Jugoslavije je kljub vsem demantijem nemogoče trditi, da ne bi bilo ustvarjeno tudi politično približanje. Jugoslavlani nimajo istih razlogov kakor Bolgari, da bi bili hvaležni Rusiji, toda njih vezi so vseeno stare in krepke. Dovolj je spomniti

na zadržanje carske Rusije ob začetku vojne 1914. Kljub vsem prevratom se Kremelj ni mogel odreči tradicije Rusije, ki s pogledom na Carigrad ni mogla nikoli dovoliti, da se katera koli druga velesila usidra na Balkan.

Nemci in Italijani skušajo prepričati svet, da gre zblizanje Jugoslavije in Rusije njim v prilog in da bi moglo pomeniti neke vrste pristanka Rusije, da se na Balkanu porazdele vplivne cone med Nemčijo, Italijo in Rusijo. Stvarno je pa interes Rusije, da organizira obrambo na Baltickem morju in da ne pusti Nemčije v Črno morje. Vsi nenapadali pakti ne bodo nič izpremenili na tej temeljni resnici. V Rusiji se je moglo vse izpremeniti in napraviti prostor novemu svetu, življenjski interesi države se pa niso izpremenili.

Novice

Spomenik radgonskim žrtvam in Maistrovim borcem

Predpriprave za velik narodni praznik, ki bo v obmejni Gornji Radgoni ob priliki odkritja spomenika radgonskim žrtvam in Maistrovim borcem 2. junija, so v polnem teku. Kamnoseška tvrdka Vodnik iz Ljubljane je po osnutku arhitekta Simona Kregarja izgotovila spomenik ter obremila v Gor. Radgono. Dela na olepšanju prostora pred cerkvijo, kjer bo stal spomenik, so končana in dograjen je podstavek z napeljavo električne žice. S postavitvijo spomenika se prične takoj po binkoštnih praznikih, tako da bodo vsa dela končana do 26. majnika, ko bo po pozni maši svečano vzdana spominska listina, ki vsebuje vse zgodovinske podatke od meseca maja 1918 do današnjega dne. Spominsko listino je sestavil

in zbral potrebne podatke g. Mavrič Karol, upokojeni šolski upravitelj, ki je do svoje upokojitve služboval več desetletij v Gornji Radgoni. Na sobotni seji od 4. t. m. je bilo soglasno sklenjeno, da bo nosil spomenik kratak napis: »1918 Žrtvam in borcem 1919«. Dosedanja nabilna akcija izkazuje znesek 50.164 din, v katerem je vsebovan tudi prispevek gornjeradgonske občine 21.000 din, potrebno pa je še nad 30.000 din za kritje vseh odprtih računov. Radi tega je pripravljali odbor sklenil nadaljevati nabilna akcija.

Na sobotnem sestanku so bili izvoljeni in določeni razni odseki, kakor propagandni pod vodstvom g. Hrastelja Joža, rediteljski pod vodstvom g. Stane

Cividini, blagajniški pod vodstvom g. Alfreda Kosa. Obravnavan je bil nato podroben program, ki predvideva pričetek slavnosti že v soboto 1. junija. Potek slavnosti ob priliki tega zgodovinskega praznika v obmejni Gor. Radgoni bodo prenašale vse radijske postaje. Radi čim večje udeležbe pa je zaproseno tudi za četrtinsko vožnjo. Vsa društva in organizacije, ki so prejele doslej tozadevna vabila za sodelovanje in udeležbo, se naprošajo, da vrnejo prijavnice pole s točnimi podatki najpozneje do 26. majnika t. l. in sicer na naslov: Pripravljali odbor za postavitve spomenika radgonskim žrtvam in Maistrovim borcem v Gornji Radgoni.

Celje

Kavarniški incident na velikonočni ponedeljek pred sodiščem

Včeraj ob 10.30 se je pred okrajnim sodiščem v Celju vršila razprava radi incidenta v kavarni »Merkur«, ki se je zgodil na velikonočni ponedeljek ponoči. Inž. Adolf Westen je obtožen, da je v omenjeni noči žalil v kavarni medicarja Riharda Kraupnerja s tem, da mu je rekel »Hinaus mit dem windischen Hund« in trgovca Josipa Debenjaka, ki mu je rekel »Schon wieder ein windischer Hund«. Pri zadnji razpravi, ki se je vršila koncem meseca aprila, a je bila radi zaslišanja novih prič preložena na včeraj, je bilo zaslišanih že nekaj prič. Pri včerajšnji razpravi so bile zaslišane priče Riharda Kraupner, medicar v Celju, ki je izpovedal, da mu je inž. Westen v kavarni rekel »O, du windischer Hund«, Josip Debenjak, trgovec iz Celja je izpovedal, da mu je Westen v kavarni rekel »Schon wieder ein windischer Hund«. Obe priči sta ob koncu dokazovalnega postopanja svoje izpovedi potrdili s prisego. Priča Miroslav Žagar, šofer mariborskega avtobusnega podjetja, je izpovedal, da je

bil Westen močno vinjen in je njegovo družbo motil pri šahiranju. Isto sta izpovedala Toplak Ignac in Krivec Viktor. Razbremenilno za Westna sta izpovedali priči Martini Fric in Rimek Robert. Glede incidenta, ki ga je imel Westen z Rihardom Kraupnerjem v delikatesnici Zamparutti sta razbremenilno izpovedali priči Ana Dvoršak in Hedi Heidenkumer. Po zasliševanju prič je plediral zagovornik dr. Skoberne za oprostilno sodbo. Sodnik okrožnega sodišča Kraut je nato razglasil sodbo, s katero se inž. Adolf Westen obsoja po členu 5 zakona o zaščiti države na 2 meseca zapora, 8000 din denarne globe, 1000 din povprečnine in povrnitev vseh pravnih stroškov. Sodišče je utemeljilo sodbo s tem, da bi moral inž. Westen kot inteligent vedeti, da s takimi besedami izraža mržnjo napram večini slovenskega prebivalstva v Celju in da je s tem ščuval na razdor med plemen. Zagovornik dr. Skoberne je vložil priziv radi sodbe in kršenja zakona.

lepše spričevalo k 20letnici meščanske šole v Ptuj.

p Zvočni kino Ptuj predvaja danes in jutri »Barnabe« z največjim komikom Fernandelom v gl. vlogi.

p Jutri je v »Ljudski univerzi« v »Mladiki« ob 20. uri predavanje o »Britaniji« s spremljevanjem skioptičnih slik. Predava Mrs. Fanny S. Copeland.

p Karikature iz »Večernika« na razstavi. Na razstavi meščanske šole v Ptuj so bile med drugim tudi razstavljene karikature iz »Večernika«, ki so že od daleč vzbudile pozornost. Mladi karikaturoisti so prav posrečeno izrisali iz »Večernika« razne svetovne velmože.

p Ravnatelj meščanske šole g. Babšek Joško je prejel odlikovanje red sv. Save V. stopnje.

p Preminula je 60letna Marta Tognio iz Ptuja.

o Premeščen je iz Pragerskega v Maribor železniški kontrolor g. Ivan Polanec. V Pragersko je premeščen prometnik I. Bolka.

o V Dolnji Lendavi bo 19. maja kongres slovenskih vinogradnikov. Ob tej priliki bo tam tudi razstava prekmurskih vin.

o Pri Sv. Barbari v Slov. goricah je umrl 82letni upokojeni višji sodni svetnik g. Ernest Ferk.

DELOŽACIJA IZ DELAVSKE ZBORNIC

Kakor izvemo, bodo jutri ob 9. dopoldne sodniško deložirali iz poslopja Delavske zbornice v Razlagovi ulici Strokovno komisijo in delavsko kulturno društvo »Vzajemnost«. Imenovani delavski organizaciji sta uporabljali v Delavski zbornici tri prostore, za katere je bila najemljena vedno v redu poravnana. Ta deložacija zbuja v krogih socialističnega delavstva precejšnjo pozornost, posebno še, ker se deložirani organizaciji nimata trenutno kam vseliti.

e Stavbinsko delavstvo v Celju je v veliki zaskrbljenosti radi razbitja pogajanj za kolektivno pogodbo, ki so se te dni vršila v Ljubljani. Delavci so zahtevali 1 dinar povška na uro za vsakega stavbinskega delavca, podjetniki pa so nudili 25 par za zidarje in tesarje ter 50 par za delavce, povška na uro, dočim so sklenitev kolektivne pogodbe odbili.

e Novi grobovi. Na Sp. Hudinji 85 je umrl sin pekovskega pomočnika Josip Petek, v bolnišnici pa sta umrli sin malega posestnika Slaus Avgust s Frankolovega in 78letni preužitkar Vouk Mihael s Pilštanja.

e Precej beluš se je te dni že pojavilo na celjskem trgu. Prodajna cena je 16 do 20 din za kg.

e Nepremišljeno dejanje v vinjenosti. V hiši na Krekovi cesti št. 6 so včeraj ob priliki neke proslave precej pili. Nekí moški izmed udeležencev je postal profi večeru preveč korajžen, vzel je dolg nož in ga pričel z vso silo zabadati v steno. Nož pa mu je izpodneslo pri čemer si je skorjo popolnoma odrezal prste na desni roki. Oddalil so ga v bolnišnico.

e Nepojasnjena težka nesreča. Hotelski uslužbenec Ivan Koprive iz Vranskega je ponoči med vožnjo padel iz drvečega avtomobila. Pri tem je dobil težke notranje poškodbe. V nezavestnem stanju so ga oddali v celjsko bolnišnico. Ni pojasnjeno, kako se je nesreča zgodila.

e Dva napada. 22letni posestnikov sin Franc Grabler iz Dramelj je peljal živino po cesti domov. Pred neko gostilno v Dramljah ga je napadel pos. sin Jože Zgone in ga z nožem zabodel v vrat in pleče. Poškodba je težka. — 39letnega dnarnarja Ignaca Berklusa iz Sp. Sečove pri Rogaski Slatini je njegov stanodajalec posestnik Franc Plemenitaš napadel s sekuro in ga z ostrino udaril v hrbet. — Oba poškodovanca se zdravita v celjski bolnišnici.

e Nesreči. 36letna delavka Maconi Marija iz Petrovč si je pri padcu zlomila levo nogo. — 17letni čevljar vajenec Slavko Steinberger od Sv. Petra v Sav. dolini si je pri padcu zlomil desno roko.

e Z nožem je sunil v laket leve roke neki pos. sin iz Braslovč 28letnega tkalca Florjana Martina iz Polzele.

e Moška in ženska podružnica Ciril-Metodove družbe v Celju imata v četrtek, 16. t. m., ob 20. v mali dvorani Nar. doma svoj občni zbor.

e Akademija pmladka Jadranske straže na drž. realni gimnaziji v Celju bo danes ob 20. v mestnem gledališču.

e Dvodnevni binkoštni izlet v Logarsko dolino s posebnim avtobusom bo priredila podružnica SPD v Celju. Odhodi iz Celja v soboto zvečer. Prireditelj izleta sprejema prijave do petka 10. t. m.

Ptuj

IZ RAZSTAVE MEŠČANSKE ŠOLE

Proslava 20letnice meščanske šole v Ptuj je bila zvezana z razstavo ženskih in moških ročnih del ter z razstavo risb. Dekleta so izdelala večidel po narodnih motivih lične vezanine: robčke, prte, prtičke, blazine, torbice, bluže i. dr. Čedno pletene obleke, ki jih je bilo precej razstavljenih, kažejo najbolj pomembno delo ročnih del. Moška ročna dela so odkrivala s svojimi različnimi izdelki iz lesa, gline in kartona sposobnosti za ta ali oni poklic. Tako kaže n. pr. kip iz gline, ki predstavlja plemenito navezanost med materjo in sinom, nadarjenost za kiparstvo. Občudovanja vreden je bil Morsejev leseni aparat in namizni podstavek za električno luč. Dalje so mladi rokodelci izdelali vrsto praktičnih predmetov: tase, obešalnike, različne okvire in škatle, šahovnice itd. Zastopani so bili tudi lončeni izdelki, ki so predvsem predstavljali posodo, orodje in orožje iz rimskih časov, saj je bil stari Poetovio znan po lončenih izdelkih. Iz kartona so bili lični izdelki v obliki košaric, senčnikov itd. Dalje še praktične torbice iz rafije. Iz posebnih risb ilustracij so se zrealile otroške predstave v svetu. Tako so bile preprosto, a okusno ilustrirane Aškerčeve balade: »Mejnik«, »Godčeva balada«; dalje Levstikov »Ubežni kralj«; Ingoličeve »Sirote«; »Prleška« (Dere...); sport in delo in pustne šeme. Ta razstava je pač naj-

Avtomobilska industrija na Zagrebškem velesejmu

Kljub vojni psihozi ter splošnim ali delnim mobilizacijam v večjem delu Evrope se vse države trudijo ohraniti v večji meri nedotaknjenost gospodarskega življenja. To se ne nanaša samo na specialne proizvode, ampak na vso proizvodnjo sploh.

Ker zavzema avtomobilska industrija danes v gospodarskem življenju zelo važno vlogo, ni čuda, da se baš nevtiralne države interesirajo za uvoz avtomobilov.

Posebno se je to opazilo na letošnjem Zagrebčakem zboru pri nemški in francoski avtomobilski razstavi. Razen Nemčije so razstavljale še Češko-Moravska, Francija, Italija in Amerika.

Nad vse skrbno je bila pripravljena specialna razstava goriv in njihov, nadomestkov. Nadalje posebna razstava poljedelskih strojev,

Generalni direktor Steyr-Daimler-Puch dr. Georg Meindl in direktor zagrebškega zastopstva dr. Formatschek ob otvoritvi Zagrebške velesejma.

obrambe pred zračnimi napadi, izložba gospodinjstva, narodnih ročnih del, vina in turizma. Steyr — Daimler — Puch so tudi letos pokazale najlepšo izbiro modelov, ki se vse brez razlike odlikujejo po svoji elegantnosti, solidnosti in vztrajnosti. Za ljubitelje lepih avtomobilov je poslala tovarna na letošnji zbor krasen sportni kabriolet na šasiji s šestimi cilindri. Streha se pri istem popolnoma spušča v karoserijo, tako da ne kvari harmonične linije in elegantnosti.

O popularnem modelu Steyr »55« ni kaj reči. Ta voz je pokazal s svojimi izrednimi kvaliteta, da spada v red posebne kategorije malih voz. Kdor se je enkrat vozil v tem avtomobilu po strmih cestah po naših vaških kolovozih, naravnih ali dobrih cest, se je lahko prepričal, da je ta voz neprecenljiv.

Model »200« spada v razred preizkušenih in

o Iz pošne službe. V Gornjo Radgono je premeščen iz Murske Sobote višji poštni kontrolor France Vumec, iz Gornje Radgone pa nazaj v Mursko Soboto višji kontrolor Slavko Vutkovič.

o Smrtna nesreča pod zvonom. V župniji Raka so se pripravljali na blagoslovljen novih zvonom. Pod zvonom, na katerem so delali delavci, je stal ključavničar France Nerat, na katerega je padel težek tram, ki mu je razklal glavo. Mož je bil na mestu mrtev.

o Cena olju je zopet poskočila. Po pragerskih trgovinah je cena olju poskočila na 21 din za liter. Prebivalci se na visoko ceno močno zgražajo.

o Vestí, ki so v zadnjem času krožile, da se je pri nekem inženirju — tujem državljanu v Sloveniji našlo baje tuje vojaško orožje, vojaške uniforme in municija, so neistinite in brez vsake stvarne podlage, kakor je dognala uradna preiskava. (Avala).

o Izlet v južno Srbijo. Umetnostno-zgodovinsko društvo v Ljubljani priredi od 19. do 26. t. m. izlet v južno Srbijo z ogledom umetnostnih in zgodovinskih spomenikov južne Srbije. Interesenti dobe vse potrebne podatke pri konservatorskem uradu, Ljubljana, Narodni muzej, v dopoldanskih urah.

o Cerkveni koncert, prva prireditelj te vrste v Murski Soboti, bo v torek, 14. maja, na večer pred birno, v počastitev prihoda knezoškofa lavantinskega in apostolskega administratorja Prekmurja dr. Iv. J. Tomažiča. Prof. U. Justin bo izvajal orgelske koncertne skladbe I. S. Bacha, Liszta, Krumpholtza in Premra. Sodelovali bodo prof. Močan, prof. Hronek, E. Nadai in E. Perc ter pomnoženi orkester drž. real. gimnazije.

o Skozi Pragersko dan za dnem vozijo daljši tovorni vlaki iz Madžarske v Italijo. Vagoni so polni živine, pšenice in raznih rudnih.

o Sv. Trojica v Slov. goricah. V nedeljo so gostovale v društvenem domu pri Sv. Trojici v Slov. gor. dekleta iz Družbe sv. Klare v Mariboru. Uprizorile so nam gledališko igrano »Zgubljena Marta«. V glavni vlogi Martje gđ. Zdenka L., katere nam je karakteristično pokazala življenje Martje. Prav tako tudi v vlogi matere gđ. Marija P., ki se je pokazala za ta lentirano igralko. Zahvaliti pa se imamo Trojičani g. Kumerju Francu, ki je odlično zrežiral to Mlakarjevo gledališko igrano. Po končani predstavi so si dekleta ogledala Sv. Trojico ter hvalila njeno naravno lepoto.

700.000 Italijanov — delavcev je zaposlenih v vojni industriji. Vlada kontrolira 929 tovarn, ki izdelujejo orožje in municijo.

solidnih vozov, pri katerih je v motorju izvršena mala sprememba v konstrukciji eksplozivnega prostora, da bi se s tem doseglo dobro izkoriščenje tudi najslabšega goriva.

Model »220« predstavlja najboljšo, kar tovarna Steyr prinaša. V tem modelu so združeni vsi rezultati in vsa izkustva pionirskega dela, ki so bila dosežena tekom zadnjih let. Motor od 2,2 l daje moč od 55 Ks, kar je za serijski motor velika vrednost. Pri vsakem detajlu konstrukcije je vidna preciznost in točnost premišljenega dela. Neodvisno vseča kolesa dajejo vozu izredne sposobnosti po najslabših cestah, pri katerih zamoremo doseči največje brzine. Elegantne in udobne karoserije, solidne konstrukcije dajejo potnikom maksimum udobnosti.

Motorna kolesa Puch, katere spadajo v program produkcije, zavzemajo posebno mesto med dvotaktnimi motorji po svoji konceptiji in konstrukciji izvedbi. Dvostolpni, dvotaktni motor odklanja nedostatke navadnih dvotaktnih motorjev ter nudi boljše izkoriščenje goriva in večjo moč pri istem volumnu. Razen znanih modelov »200« in »250 S — 4« prinaša tovarna novi model za ekonomsko najslabše kupce, in to je model od »125 ccm«. Motor je v vsakem pogledu tipična oznaka Puch konstrukcije, dvostolpen, encilindrski ter menjač s tremi prenosi. Uporaba je 2,3 l na 100 km. Maksimalna brzina 75 km na uro. Posebno je treba spomniti terenske vozove tvornice »Steyr« tipa »640«.

Motor teh vozov ima 6 cilindrov ter razvija moč od 55 Ks in odgovarja motorju, katere se gradi za model »220« luksuznih vozov. Vsekakor je ta motor prilagojen pogonu tovornega avtomobila, ali konstruktivno ne kaže sprememb kakor pri motorju posebnega voza. Prenos moči se vrši preko zamenjača s štirimi prenosi, a diferencial se odkljuje s posebno zaporo, katere se vodi od vozačevega mesta s posebno ročico. Sprednja os voza je posebno dobro grajena. Ni deljena ali zamenjana s povprečnimi peresi, kakor je to slučaj pri osebnih vozilih. Konstrukciji šasij je posvečena posebna pažnja, ona je tako močna, da kljub prevelikemu tovoru zdrži po najslabšem terenu. Močan motor in dobro izbrani prenosi odnošaji omogočajo značajan rezultat za vozove z motorjem od skupno plus 55 Ks. Za potrebe vojske, kjer prihaja v poštev delo na najslabšem terenu, zaslužijo ti vozovi poseben interes.

Produkcijski program tvornice obsega tudi kolesa ter ni potrebno poudarjati, da so kolesa Steyr, Waffel-Rad in Puch, katere so radi svoje solidnosti, sigurnosti in trajnosti posebno dobra za naše slabe ceste, že davno napravila odlični vtis in si pridobila širok krog kupcev.

Razen tega so bili razstavljeni še krogljčni in valjni ležaji.

Maribor

Majska manifestacija mariborskega delavstva

V soboto zvečer je bila v docela zase- deni veliki koncertni dvorani Sokolskega doma majska delavska akademija, ki jo prirejajo naša delavska akademijska in sportna društva že 50 let. Akademija je pokazala, kako velik smisel ima delavstvo za kulturno izživiljanje in kako posrečene so razne delavske kulturne prireditve. Udeležba pa je pokazala, da potrebuje naš delavec ljubezno tegetam sedanjih razmer duševne hrane in razvedrila.

Akademija se je pričela s koračnico godbe železniških uslužbencev pod taktirko kapelnika Maksa Schönherrja. Več glasbenih točk je ustvarilo prijetno razpoloženje v dvorani. Sledil je slavnostni govor bivšega narodnega poslanca g. Petejana, ki je poudarjal potrebo kulturnega udejstvovanja za delavstvo. Prav posrečen je bil nastop mladinskega zbora »Detoljub«, ki je zapel več mičnih pesmic. Odobravanje je žel tudi telovadni nastop pod vodstvom go-

spe Ljubice Lorgerjeve, glasbeno spremljavo pa je oskrbel g. Drago Cibic.

Sledili so nastopi delavskih pevskih zborov in tamburaških odsekov. Peli so pevci »Frohsinna« (R. Glabučnik), pevskega zbora pekovskih pomočnikov (A. Horvat), »Enakost« (prof. Kaučič), grafičarjev (V. Živko) in končno še združenih delavskih pevskih zborov

(V. Živko). Vse pesmi so zdaj pa zdaj sprožile val navdušenja med občinstvom. Vmes so zbudile pozornost fanfare Delavskega kolesarskega društva, recitacija I. Habera in pevske točke tenorista L. Gabrijana. Odveč bi bila ocena posameznih točk pestre in obširne akademije, ker je bilo vloženo v prireditev toliko truda in ljubezni, da so vse točke enako zadovoljile.

Materinska proslava RK na Pobrežju

Preteklo nedeljo je priredila tukajšnja šola v okviru Podmladka Rdečega križa materinsko proslavo v Sokolskem domu. Poleg ljubkih deklamacij in raznih nastopov nas je vse očaralo prekrasno mladinsko petje. Ta mladinski koncert je bil krona dolgega truda, ki ga je imelo učiteljstvo, da nam je pripravilo ta umetniški užitek. Poleg gg. Bajta in Mihca je ležalo ogromno delo na ramah tukaj-

šnjega šolskega upravitelja g. Janka Živka, ki je na mojstrski način dosegel precizno in sigurno izvajanje posameznih pesmi. Le škoda, da je na Pobrežju tako malo zanimanja za take umetniške prireditve, še posebno, če se niti starši ne potrudijo, da bi videli in slišali lastne otroke, kako nastopajo. Take prireditve bi zaslužile lepši obisk.

Nenadna smrt v kopalni kadi

Včeraj popoldne se je 79letna žena upokojenega železničarja Ana Rozmanova z Betnavske ceste 26 kopala v železničarskem kopalšču v Wolfovi ulici. Ker starke nad eno uro ni bilo na spregled, so uslužbenci kopaljšča zaslutili nesrečo. Zato so po brezuspešnem klicanju in trkanju vdrli v kabino, kjer

se jim je nudil nenavadni prizor. V kopalni kadi je ležala mrtva starica. Takoj so poklicali zdravnika dr. Korenčana, ki je ugotovil smrt zaradi srčne kapi. Truplo pokojne Rozmanove so po komisjskem ogledu prepeljali v mrtvašnico na Pobrežju.

Obsojanja vredno postopanje z delavci

Včeraj se je pred mariborskim okrajnim sodiščem moral zagovarjati zaradi zaljenja časti 38letni tekstilni mojster tovarne »Atama« v Koških Karl Kaller. Tožila ga je tovarniška delavka Jozica Pirš iz Pekar, ki je bila do 23. februarja uslužbena v omenjeni tovarni kot tkalka. Tam je bil zaposlen kot tkalski mojster, dejansko tudi kot obratovodja in nadzornik nad delavci obtoženi Karl Kaller. Njegov način postopanja z delavci je bil — kakor pravi tožiteljica — skrajno žaljiv. Začetkom februarja je zaradi malenkostnega prestopka žalil tožiteljico z »Verdammt er windischer Hund«. Žalil je tudi druge delav-

ce in delavke.

Obtoženčev branitelj je znani delavski zagovornik in voditelj mariborskih socialistov odvetnik dr. August Reisman, ki je v obširnem odgovoru na tožbo dokazoval, da je toženec narodno zaveden Čeh. Na razpravi so bile zaslišane štiri bivše tožiteljicne sodelavke, ki so vse izpovedale, da jih je toženec z istimi besedami žalil kakor Pirševo. Tožiteljico je zastopal dr. Karl Škapin, ki je predlagal celo vrsto prič, ki bodo izpovedale, da je toženec zelo žaljivo in surovo postopal z delavci. Zato je bila razprava preložena na 25. t. m. ob pol 9.

m Boigarsko-jugoslovska liga nima občnega zbora danes, 8. t. m., ampak se preloži občni zbor na drugo polovico maja.

m Prof. Pero Cestnik okraden. Iz veže Zadrudne gospodarske banke na Aleksandrovi cesti je nekdo ukradel prof. Peru Cestniku kolo »Velo superior« z ev. štev. 22873.

m Pevski zbor Glasbene Matice ima od vključno danes, 8. t. m. naprej, samo skupne strogo obvezne vaje mešanega zbora vsak torek, sredo in petek radi nujnih priprav za gostovanja.

Nogavice tanke kakor pajčevina
za 24- in 26- din
F. Kramaršič, Gosposka ulica 13.

m Upokojenec uradniki, zvaniki, delavci (provizionisti), katerim izplačuje pokojnino računovodstvo pri direkciji drž. železnic v Ljubljani, naj nemudoma tekom 10 dni dvigne vojne platne knjižice na glavnem kolo-dvoru v pisarni voznih olajšav. S seboj naj prinesejo zadnji odrezek pošne nakaznice, s katerim jim je bila nakazana pokojnina. Delavci (provizionisti) morajo ob prejemu knjižice plačati 3 din.

m Rdeči križ Devica Marija v Brezju pri Mariboru priredi 2. junija na vojaškem vežališču na Tezmem tombolo s 50 tombolami. Društva naj na ta dan ne prirejajo sličnih prireditev.

ZA BIRMO...!

Vas vljudno vabi

FOTO 'PELIKAN'

Gosposka ulica 23 — Sp. Štajerska posojilnica

m Če se ženska napije. Včeraj okoli 18. se je množici pasantov nudil na državnem mostu nenavaden prizor. Na pločniku je ležala 56letna Matilda D. iz Košakov. Mislila, da se je zgodila nesreča, so ljudje priskočili k ženski. Ugotovili pa so, da je do nezavesti pijana. Zato so jo z izvoščkom prepeljali v policijske zapore.

m Nesreča pri cirkularki. V tukajšnji bolnišnici so pripeljali 45 letnega žagarja Lamprehta Ivana iz Selnice ob Dravi, ki mu je cirkularka odrezala vse prste na desnici.

* Ure in zlatino prejmete poceni, tudi na drobno, pri M. Ilgerjev sin, urar in juvelir, Gosposka 15.

* KDOR SE VOZI ALI RAJE HODI, ČIK BONBON GA SPREMILJA NAJ POV. SODI! — Zaloga za Jugoslavijo: Maks Jeras, Ljubljana, Miklošičeva 34, tel. 38-36.

* Samo še dva pičila dneva sta na razpolago onim, ki se niso mogli odločiti za to, da bi se udeležili prihodnjega žrebanja državne razredne loterije, ki bo že v petek, 10. t. m. Bežjakove srečke so v zadnjih letih že marsikomu prinesle življenjsko srečo in radi tega priporočamo vsem, ki se oklevajo, da pohite v našo hišo sreče, bančno poslovalnico BEŽJAK, Maribor, Gosposka ul. 25, kjer jih pričakuje boginja sreče.

KONCERT III. UMETNOSTNEGA TEDNA

Tretja prireditev letošnjega III. Umetnostnega tedna v Mariboru bo koncert Mariborskega tria, ki ga tvorijo naši priznani umetniki dr. Roman Klasič, Taras Poljanec in Otton Bajde. Njihovi koncerti so bili doslej vedno dogodki, ki so zbudili med našim glasbo ljubečim občinstvom največje zanimanje, zato smo prepričani, da bo tudi ta njihov nastop v okviru III. Umetnostnega tedna v petek, 17. t. m., ob 20. uri v dvorani Zadrudne gospodarske banke deležen vse pozornosti. O programu koncerta bomo še poročali.

SEGAJTE PO SLIKAH JS

Oblastni odbor Jadranske straže v Mariboru je razposlal na vse naše narodne šole oz. Podmladke JS v območju prejšnje mariborske oblasti, ki zavzema vse naše obmejne kraje, 10.000 slik Njegovega Velikanstva kralja Petra II. kot najvišjega zaščitnika JS. Slika je lično izdelana na finem papirju in določena je minimalna cena din 2.— po komadu. Razprodaja slike je pa še vezana na zrebanje dobitkov, ki bo dne 1. junija t. l. Kot dobitki je določeno število 14 dnevnih brezplačnih letovanj na morju. V slučaju dobre razprodaje slike se bo število dobitkov še povečalo.

Oblastni odbor je dobil od več strani priznanje, da je v teh časih podvzel to akcijo, ki je prav srečno zamišljena. Iz najbolj revnih naših obmejnih krajev dobivamo ponovna naročila za te slike, docim nam prihajajo iz bližnjih krajev nazaj. Za vzgled naj služi dopis, ki ga je OOJS prejel iz Petišovcev, v katerem poverjenica poudarja, da je poslala iz slike že razprodaja in prosi za nadaljnjih 50 slik, ker je to velikega pomena v našem obmejnem kraju. Tako delo našega zavednega učiteljstva na naši meji priporočamo vsem za vzgled in posnemanje. — Odbor.

SREDNJEŠOLSKA AKADEMIJA

Jutri, v četrtek, ob 17. bo v veliki dvorani Narodnega doma akademija, ki jo prireduje pevski zbori mariborskih srednjih šol. Nastopili bodo pevci II. državne realne gimnazije pod vodstvom nastavnice Ostroškove, I. državne realne gim-

nazije pod vodstvom nast. Družoviča, zasebne učiteljske šole šolskih sester pod taktirko s. Dulcissime Trobina, državne klasične gimnazije pod vodstvom nast. Poljanca in drž. učiteljske šole pod vodstvom prof. Pahorja. Spored je zelo obširen in pester ter bo zadovoljil slehernega poslušalca. Prijatelji naše pesmi, podprite stremjenja naše idealne mladine!

OKOLIŠKI OBRITNIKI SO ZBOROVALI

Pretekli teden je bilo na Tezmem zborovanje Zdrudjenja okoliških obrtnikov, ki ga že dolgo vrsto let vodi predsednik g. Josip Šabeder. Tudi to združenje si je prizadevalo ugoditi težnjam včlanjenih zadrug in posameznikov, ki so se zatekli po pomoč. Potrebo bi bilo postriti borbo proti sušmarjem, ki zlasti v okolici napravijo zakonitnim obrtnikom zelo veliko škode. Okoliški obrtniki so se pridružili skoraj vsem večjim akcijam mestnih tovarišev, ker se zavedajo, da bodo le v skupnosti kos vsem težkočam, ki jih mora premagati obrtnišvo.

m Iz kazniške službe. Napredovali so pisarniški uradnik Farkaš Maks v VI. pol. sk., knjigovodja Lazič Gjurgje v VIII. pol. skup. uradnikov ter paznika Murgelj Josip in Lisenko Georgij v II. pol. skup. zvaniki. Postavljena sta bila deseter Cvetko Josip za podnarednika in Drogenik Alojz za desetarja. Upokojen je bil podnarednik Lipovž Ivan. Za paznika sta bila imenovana Senker Ivan, delavec iz Podpeči, in Guštin Marcel, mizarjski pomočnik s Pobrežja. Premeščen je bil paznik Gjokič Sima v kaznilnico v Požarevcu.

m V notranje ministristvo je premeščen komisar obmejne policije v Mariboru g. Stevo Krajnovič.

m Akademija čeških jezikanov ne bo v četrtek, 9. t. m., ker je ta dan pevski nastop mariborskih srednješolcev, ampak šele v drugi polovici maja.

m Tombola Glasbene Matice bo v slučaju lepega vremena na binkoštni ponedeljek, 13. t. m., ob 15. uri na Trgu svobode. Ne zamudite srečne prilike, ko se vam nudijo bogati dobitki.

Jangonin kroglice

izredno delujejo pri obolenju mehurja in kapavice. Za hitrejšo delovanje se priporoča voda za brizganje in čaj za pitje. Izdeluje lekarna

Mr. L. GAYER, ZAGREB, liica 79.

* Razstava osnutkov za lepak IX. Mariborskega tedna. Kakor vsako leto bodo tudi letos razstavljeni osnutki, ki so bili vposlani v okviru natečaja za lepak letošnjega IX. Mariborskega tedna, ki se bo vršil od 5. do 11. avgusta. Razsodišču je bilo predloženih nad 40, deloma zelo uspešnih osnutkov. Razstava osnutkov bo v dvorišni dvorani hotela Zamorec v Mariboru ter bo za občinstvo odprta v četrtek, dne 9. maja od 15.—18. ure in v petek, 10. maja od 9.—12. in od 15.—18. ure. Vstop prost.

* »Staribor« ima svoj redni mesečni sestanek v četrtek, 9. maja, ob 20. uri v restavraciji Narodnega doma v Mariboru. Sestanek je namenjen prijatelju Jaka Novaku, poštnemu upravniku v p., ki je pred 50. leti nastopil svoje mesto v Mariboru in ostal tu ves čas. Obmenem se proslavi 60. letnica prijatelja železniškega inšpektorja Ivana Kitaka. Prijatelji in znanci obeh prijateljev vabljani!

* Sokolsko društvo Maribor-Matica priredi v dvorani ljudske univerze v sredo, 8. maja 1940, ob 20. predavanje »O IX. zletu bolgarskih junakov v Sofiji 1. 1939« in v zvezi s tem o polovanju z jugoslovskim parnikom Lovčen po Crnem morju, Bosporu, Dardanelah, Carigradu, Smyrni, Atenah Krfu do Splita. Predaval bo br. Otmar Meglič. Skioptične slike v barvah so delo br. Dr. Stane Lukmana.

* O IX. zletu bolgarskih junakov v Sofiji 1. 1939. se vrši predavanje v sredo, dne 8. junija 1940 v dvorani ljudske univerze.

m Nočna lekarniška služba od 4. do vključno 10. t. m.: Lekarna pri Zamorcu, Gosposka ulica 12, tel. 28-12; lekarna pri Angelu varhu, Aleksandrova c. 33, tel. 22-13.

Kino

* Esplanade kino. Premiera najlepšega filma sezone »Krik ljubavi« s Charles Boyerom in Irene Dunne. Prekrasna ljubavna vsebina.

* Grajski kino. Danes veliki dramski film po znamenitem romanu Cronin A. J. »Citadela«.

* Kino Union. Od danes do petka »Sanjava usta« prekrasna ljubavna drama z znamenito umetnico Elizabeto Bergner v glavni vlogi. — Naš prihodnji spored je veliki pustolovni film »Blokada«.

Mariborsko gledališče

Sreda, 8. maja: Zaprti.

Četrtek, 9. maja, ob 20.: »Izdaja pri Novari«. Red B.

Petek, 10. maja: Zaprti.

Sobota, 11. maja, ob 20.: »Kovarstvo in ljubezen«. Znižane cene. V korist Zdrudjenja gledaliških igralcev.

Druga novovilev švicarske drame »Izdaja pri Novari«. ki je imela pri prvih dveh predstavah močan umetniški uspeh in ki vzbujajo veliko zanimanje, bo jutri v četrtek. Na vrsto pride red B.

Radio

Sreda, 8. maja

Ljubljana: 18. mladinska ura; 18.40 izlet v Prešernovo domačijo; 19. poročila; 19.50 potopljene rastlinski svet; 20. cerkveni pevski zbor z Jezice; 20.45 Bolgari pojo in igrajo; 21.15 klavirski koncert; 22. poročila; 22.15 po daljnih krajih in deželah. — Beograd: 18.05 narodni orkester; 20. simf. koncert; 21. Puccinijeva opera »Tosca«; 22. plesna gl.; 22.40 poročila. — Sofija: 18. godba na pihala; 19. zborovski pelje; 19.50 Verdijeva opera »Falstaff«; 22. plesna gl. — London: 20. simf. koncert; 23.05 plesna gl.; 23.40 koncert na klavesinu. — Praga: 20. Blodekova opera »Na vodnjaku«; 22. komorna gl. — Radio-Paris: 21.45 koncert sodobne gl.; 23. pesmi; 23.45 komorna glasba. — Strasbourg: 20.30 koncert poljskih del. — Rim: 20.30 lahka gl.; 21. Paisiellova opera »Služabnica kot gospodarica«. — Firenze: 19. odlomki iz operet; 20.30 glasba iz filmov; 22.30 plesna gl. — Bratislava: 19.30 lahka gl.; 20.15 pester spored; 22.15 jazz. — Bukarešta: 19.20 Ravelov »Bolero«; 19.35 prenos iz opere.

Do...

petka 18. ure

sprejemamo velike in male oglase za veliko binkoštno številko »VEČERNIKA«

Zanimivosti

Kdo je močnejši: vojna mornarica ali letala

Izid gantskega boja med vojnimi ladjami in bombniki bo odločil v napadih na Anglijo

V zadnjih bojih na Norveškem so se pokazale nekatere prednosti, pa tudi pomanjkljivosti vojnega ladjstva kakor letalstva. Nemci se po uspešnem predoru iz Osla k Trondhjemu in nadvladi južne Norveške nadejajo, da bodo z letalsko premočjo in podmorniško kooperacijo utegnili ogroziti celo Anglijo samo. Angleži nasprotno so mnenja, da so napravili Nemci največjo napako s tem, da so vsa svoja orožja sredstva v glavnem usmerili na letalstvo, zanemarjali pa gradnjo bojnih ladij.

Poglejmo, kako je s stvarjo. Vojna na Norveškem je sprožila vprašanje: bojna ladja ali bojno letalo? Ne popolnoma, vendar v podrobnostih se je zdaj nudila prvič po 1918 prilika, da sta se pomerili ti dve vrsti orožja modernega vojskovanja. Angleži so se 1934 po dolgih parlamentarnih in strokovnjaških debatah odločili, da bodo glavno pažnjo posvetili vojni mornarici. Hiteli so z gradnjo novih edinic, zanemarjali pa letalstvo, kar se je v nekaterih ozirih vprav v zadnjih tednih maščevalo. Modernizirali so stare bojne ladje, v ladjedelnih spustili v morje nove velikanke. Nemci nasprotno so sledili inspiraciji italijanskega stratega generala Douheta in postavili kot glavno bojno orožje močno vojno letalstvo.

Problem ni lahek. Ne gre tu za tehnične podrobnosti, temveč za princip sedanje vojne, ki dominira v vprašanju obstoja angleškega imperija. Tako so Nemci ustvarili in v propagando vnesli svojo letalsko udarno silo kot glavni objekt, s katerim ogrožajo velikobritanske otoke prav kakor v svetovni vojni s podmornicami. Ista propaganda trdi, da »so velike bojne ladje Angležev prav za prav le še igračka zahodnih plutokratov, ki jih morajo skrivati kot dragoceno muzejsko zbirko pred težkimi bombami nemških letal.« Kot najvišji cilj si zastavljajo Nemci totalno imobilizacijo angleške vojne mornarice, o kateri je Churchill 17. decembra 1939 dejal:

»Kdor opazuje jeklene velikanke, na sebi tako orjaške, v resnici pa majhne na prostorni gladini morja, ne more verjeti, da leži v teh ponos, veličina in moč angleškega imperija. Toda, naj se odpro žrela, naj se pogreznejo ti velikanke v morje, v nekaj minutah, največ v pol ure, bi se izpremenilo lice sveta...«

Nemčija se je lotila zdaj takšnega boja in stavi vanj vse nade. Doslej je v zgodovini v spopadih med kopno in morskimi silami vedno zmagala slednja. Če se izkaže, da zračne sile niso dorasle pomorskim enotam, potem bodo dragocene žrtve, veliki naporji, stavljeni v zrakoplovstvo, zaman. Proti granatam so se odeli vojne ladje z jeklenimi oklepi. Čim močnejše postajajo granate, tem debelejši in odpornejši je ladijski oklep. Kljub večji teži pa se vedno raste hitrost ladij. Proti torpedom dobivajo vojne ladje posebne oklepe, prisl-

škovalni aparati odkrivajo podmornice, na katere streljajo tudi s podmorskimi granatami in minami. Varnostne mreže proti minam so bile izdelane v zadnjem času. Gausov pas je onemogočil tudi magnetne mine. Bojne ladje plovejo preko magnetnih polj varneje od rac...

Zagovorniki zračnega bojnega ladjstva morajo svoje orožje še preizkusiti, dočim se vojno ladjstvo postavlja kot staro orožje uspešno v bran tudi najmlajšemu tekmeču. Na krove so montirali protiletalske topove in strojnice, odeli palube z debelimi jeklenimi ploščami. V višini 1200 m vidi letalec veliko bojno ladjo komaj 10 cm dolgo in 1 in pol cm široko. Pri bombardiranju jo tedaj lahko zgreši, če se pa spusti nižje, ga sestrelijo v morje. Le posamezna naključja so bila, da so bile ladje iz zraka zadete v polno in nekatere tudi po-

stavljene izven službe.

Vojno letalstvo je brez dvoma pokazalo velike uspehe nad celino, posebno tam, kjer ni bilo enako močnega tekmeča. Pričakovane učinka v boju z vojno mornarico pa ni doseglo. Zato je tem pomembnejše, kakšen bo učinek nadaljnjih bojev v Severnem morju, če se v poizkusu odprave na Angleško spoprimeta v odločilni bitki nemško vojno zrakoplovstvo in angleška bojna mornarica. Angleško javno mnenje terja pospešitev gradnje bojnih letal, kajti izkušnje so pokazale, da so bombniki v kombinaciji z vojnimi ladjami zelo uspešno napadalno kakor obrambno sredstvo. Vojna ladja in letalo — to je načrt bližnje bodočnosti, velikih bitk, ki se bodo utegnile še zvrstiti, preden bo sedanja vojna končana.

Prebivalstvo Španije šteje po zadnji statistiki 26 milijonov duš.

Neobičajno srečanje sestre in brata

Pred več leti je odšel kmečki sin neke švedske družine v Ameriko, da bi si prislužil denarja. Starši so bili proti temu, toda nemirna kri ni dala fantu miru. V Ameriki je poskušal na mnogo strani, toda ni imel sreče. Končno so prenehale vse njegove vezi z domovino, ni bilo več glasu o njem.

Starši so vpraševali po njem, toda zaman. Tedaj se je odločila njegova sestra, da odpotuje v Ameriko in poišče brata. Dospela je v New York in povsod zaman iskala informacij.

Nekega dne je stopila na podzemno železnico. Pri vstopu se ji je odprla denarnica, švedske krone so se zakotalile po tleh. Pristopil je visok, plavalas mladenič in videč švedski denar, vprašal dekle, odkod ima denar. Dekle ga je pogledalo in presenečeno spoznalo svojega brata. Vrgla sta se okrog vratu, kmetu za tem, sta se vrnila skupaj v Evropo.

— Od česa pa prav za prav živi Štrboncelj?

— On? Ta ima pasjo srečo! Še vedno se redi na račun onega dne, ko mu je padel cvetlični lonc na glavo...

Smrtna obsodba prve špijonke v Franciji

V skromnem hotelu blizu pariške vojne akademije je stanovala plavalasa Carmen Mory. Izdajala se je za novinarko, obiskovala bližnje kavarne, kjer se je stiskala v kote. Nihče ni slutil v skromnem dekletu prvo špijonko, ki so jo morale francoske oblasti v sedanji vojni obsoditi na smrt.

Preiskavo so vodili v največji tajnosti. Vendar se je izvedelo, da je Carmen prešla od svojih ukazovalcev razne naloge. Delala je v družbi svojega ljubčka, v Monakovem rojenega Fritza Er-

lera, delavca v nekem filmskem ateljeju, ki se je predstavljal kot režiser. Pomagal ji je še Nemeč Hans Jorgen Peters, filmski statist, ki se je predstavljal za igralca. Slednji je med preiskavo umrl že v ječi.

Ameriški listi pišejo, da Carmen po svoji spretnosti niti malo ne dosega slovite Mate Hari. Ni plesala naga, ne obiskovala velikih salonov. Nima niti sex appeala ne duhovitosti ali lepote. Tajno bo zdaj nekega jutra ustreljena.

Če se mlad Evropec zaljubi v zamorko

Mlad Evropec je bil v Belgijskem Kongu zaposlen v neki trgovski družbi. Sprva je šlo vse v redu, kasneje so pa opazili, da nekaj ne funkcionira tako, kakor bi moralo. Špijon, ki ga je družba poslala za mladeničem, je odkril, da je mladi uradnik zašel v kremplje ljubzenskega strupa. Nekega dne je hotel vse kovčege napolniti in pobegniti z domačini v džunglo. Družba je poslala tja enega izmed ravnateljev z močno stražo.

Ravnatelj je odkril, da so domačini, ki

jim odločnost mladega Evropeca ni prijala, mešali v njegovo hrano nekakšna zelišča. Posledica je bila, da se je mladenič zagledal v neko staro zamorko, grdo brezzobno padarko, ki je umela mešati razne ljubzenske napoje. Komaj so ga odtrgali od starke in zvezanega pripeljali do bližnje postaje. Oblastva so izvedla preiskavo, medtem je pa vsa zamorska družina s starko vred izginila v notranjost pragozdov.

Kako se izvežbajo potapljači za svoj naporni posel

Potapljači nimajo samo opravka z iskanjem potopjenih ladij, temveč tudi mnogo manjših poslov, ki niso prav nič senzacionalni. Angleška vlada določi vsako leto gotovo število mladeničev, ki se vežbajo v spuščanju v morje.

V vojnem času je potapljaška spretnost mnogo bolj potrebna kakor v miru. Potapljaške šole so zdaj polno zasedene. Vsak večja angleška ladja ima več potapljačev, ki so vsak čas pripravljene, spustiti se v morje do 50 m globoko. Če je treba pregledati trup ladje ali je kaj padlo v morje, že so potapljači tu.

Za potapljače jemljejo običajno mlade

ljudi. Po natančnem zdravniškem pregledu jih vpišejo v šole. Predavajo jim preizkušeni potapljači. Tečaj traja navadno 40 dni. Po teoretičnem pouku se začno praktične vežbe. Naučili se morajo, spoznavati vse signale s površjem vode, kako se naj gibljejo v vodi in kako delajo. Vaje se uče v posebnem steklenem rezervoarju, tri do štiri metre globokem. Instruktor daje potapljaču v stekleni kletki navodila s telefonom.

Potapljači imajo zvezo na površje s pomočjo zračne cevi, vrvi in telefonskega kabla. Njih oprema je izdelana iz gumija, težka obutev jih drži na dnu. Kadar se

Paberki

Uporabo bencina bodo omejili po 18. maju na Švedskem. Prečvsem bodo prizadeta privatna motorna vozila.

Goriški grad bo razsvetljen ponoči po slej prav tako kakor ljubljanski. Električne naprave so stale 55.000 lir.

Angleška industrija avtomobilov. Odkar se je začela sedanja vojna, je Anglija izvozila povprečno 1000 avtomobilov in motornih vozil na teden. Prvih šest mesecev je šlo v Avstralijo 12.350, v Indijo 2600, v Južno Afriko 2160, na Malajsko otočje 1810, na Novi Zeland 1160 in v Irsko 1140 avtov.

Papeževemu nunciju v Berlinu je dovoljeno, da obišče zasedene poljske kraje in se prepriča o tamkajšnjem stanju katoličanov.

Poseben davek na vojni dobček je uvedla Italija.

Francoski veleparnik »Il de France« je izplovil iz njujorške luke v neznanu smer.

Nov oceanski kanal nameravajo izkopati Američani na Floridi. Tako bi mnogo skrajšali pot za svojo mornarico s severnega Atlantika v Karibsko morje.

Hotel je postati največji Norvežan'

Danski književnik Joim Paulsen je izdal knjigo o Ibsenu, velikem norveškem dramaturgu in pesniku, kjer pravi, da je moža vedno preganjala želja, postati največji Norvežan. Ni mogel prenesti, če so v tujini smatrali njegovega rojaka, Björnsona, za večjega duševnega velikana od njega.

Nekoč je bil Ibsen v Nemčiji. Na banketu, prirejenem njemu na čast, ga je neki slavni nemški kritik predstavil gostom kot velikega pesnika Norveške. Pristopil je neki sivolas gospod, stresel pesniku roko in dejal:

— Vi ste res odlični dečko. Vsak večer čitam vaše povesti z dožele. Izvrstne so.

Ibsenu se je omračilo čelo. Mož se je namreč zmotil, vaške povesti je pisal — Björnson...

Ibsenovo častitelpje je bilo brezmejno. Vedno je hrepenel po časti, odlikovanju. Na znotraj velik revolucionar, je vendar spoštoval katolike. Če je srečal dvomno kočijo, se je spoštljivo odkril. Tedaj sta bili Švedska in Norveška še skupna država. Ko mu je kralj Oskar II. čestital k 70. rojstnemu dnevu, je Ibsen naglo napolnil kovčeg, sedel na vlak, se odpeljal v Stockholm, ter zaprosil za avdienco, da se zahvali kralju za pozornost...

Tragedija dekleta

Na neki pošti blizu Brašova na Romunskem je bila uslužbena lepa Konjai Macai, ki je bila ob enem telefonistka. Nekoč je vstopil na pošto tujec, ki je na mah osvojil srce mlade uradnice. Prepričeval je dekle, da je prost in da jo bo poročil.

Nekega dne, ko je bila v kraju velika veselica s plesom, je zazvonil telefon in ženski glas je zahteval zvezo s poklicano številko. Macai je takoj posumila in povpraševala, kdo je na telefonu. Bila je iznenadena, ko je zvedela, da je tam žena Petrua, njenega ljubčka, ki ji je lagal, da ni oženjen. Ostala je v službi do konca, nato si je nadela lepo plesno obleko in plesala vso noč. V rani zori je odšla obupana v svojo telefonsko celico in se tam obesila.

Ljubljana

Z zborovanja Trgovskega bolniškega društva

V zvezi z otvoritvijo razširjenega Šlajmerjevega doma, o katerem smo že poročali, je imelo Trgovsko podporno in bolniško društvo hkratu svoj letni občni zbor v dvorani na ljubljanskem magistratu, katerega so se udeležili tudi številni delegati iz podeželja. Zborovanje je vodil predsednik uprave g. Gombáč, ki je podal poslovno poročilo, ki izkazuje lep napredek te socialne ustanove.

Z razveseljivim naraščanjem članstva se razvija tudi višje zavarovanje, ki je lani štelo povprečno 5478 rednih članov, 525 zavarovancev več kot predlanskim. Po najnovejših podatkih pa šteje višje zavarovancev že 5.789 članov. Predpis prispevkov za višje zavarovanje je lani dosegel 2.317.715 din. Bolniška blagajna je imela največ stroškov za zdravljenje članov in njihovih svojcev v Šlajmerje-

vem domu in sicer za 1674 članov in svojcev skupno 903.615 din. Za razne podpore v boleznih je bilo izdanih 109.488 din, svojcem 27 umrlih članov pa je bilo izplačano 48.000 din na posmrtninah.

Zdaj po izvršeni razširitvi in dograditvi ljubljanskega sanatorija »Šlajmerjev dom« posveča uprava posebno skrb vprašanju postavitve sanatorija tudi v Mariboru, ki je nujna zahteva in potreba nameščencev v severnem delu Slovenije. Na pobudo mariborskih delegatov se je uprava obrnila na bansko upravo, naj bi dovolila postavitev društvenega paviljona v sklopu mariborske bolnišnice. Uprava te bolnišnice pa se je izjavila proti tej zamisli in predlagala, naj bi društvo v interesu svojih zavarovancev rajši prispevalo k modernizaciji mariborske bolnišnice. Društvena uprava je

proučevala še dve drugi zamisli: odkup sanatorija dr. Černiča in njegovo povečanje, kar bi veljalo okoli 2 milijona din, ali pa zgraditev lastnega sanatorija. Po vseh kalkulacijah pa bi najbolje kazalo kupiti dr. Černičev sanatorij, katerega vrednost je od strokovnjakov ocenjena na 1.400.000 din. V ta namen je že zaproseno posojilo pri Pokojninskem zavodu, a stvar tam še ni rešena.

V razpravi je predsednik mariborskega sosveta TBPD inž. Knez predlagal resolucijo mariborskih nameščencev, ki zahtevajo, da je treba vprašanje mariborskega sanatorija postaviti na prvo mesto in naj bi Pokojninski zavod vzel v svoj investicijski program zadevno posojilo. To vprašanje je treba rešiti čim prej v tej ali oni obliki.

Ljubljanska Zvezda v zatonu...

Zdaj, ko je dokončno sklenjeno, da bo spomenik kralju Aleksandru postavljen na Kongresnem trgu, se je mestna občina takoj lotila dela preureditve trga po že pripravljenih načrtih. Želja je, da bi se mogel odkriti kraljev spomenik že na letošnji Vidov dan.

In tako je za Zvezdo, ta simbol bele Ljubljane, prišla zadnja ura. Že pojejo tam žage in sekire, drug za drugim padajo stari častitljivi kostanji, ki so se v njih hladni sencih naslajale generacije meščanov, ti ljubi, vsem dragi kostanji, neme in vendar tako zgovorne priče tolikih veselih in tužnih dni Slovencev, — zdaj jemljejo slovo za vedno... In z njimi bo izgubila Ljubljana spet nekaj svoje patriarhalne domačnosti, kaj se hoče? Staro izginja, novo vstaja. Moderno linijo Ljubljane bi starokopitna Zvezda kazala, tako pravijo, in menda že mora tako biti...

Ali menda je za Zvezdo le vsem žal.

In da bi nam bilo malo laže pri srcu, so večaki dopovedovali, češ, ti kostanji bitak ne mogli več živeti, so že vsi okuženi od take in take bolezni in obsojeni na smrt. Toda če gledaš še zdravi beli les razrezanih debel tam na jasi, pa to težko verjameš. In res je, da so vsi bujno spet ozeleneli in se razcveteli.

In to je tragično, da morajo ravno zdaj v smrt, v svoji najlepši krasoti. Da so jih podrlji pozimi v tisti tužni goloti, bi ne bilo tako žalostno.

»Še nikoli niso tako lepo cveteli kot letos!« pravi star gospod, penzionist, otožno gledaje usmrteve starih, dobrih prijateljev, in oči se mu zarosijo...

a Cepljenje zoper koze se prične v Ljubljani v ponedeljek, 20. maja. Obvezno je za vse lanske leto rojene otroke, ki doslej še niso cepljeni, pravtako pa tudi za vse leto rojene, ki so stari najmanj tri mesece. Javno brezplačno cepljenje bo po raznih krajih mesta, kakor je razvidno z lepakov.

a Boj proti jetiki, tej najstrašnejši morilki ljudstva, vodi z veliko vnemo in požrtvovalnostjo ljubljanski krajevni odbor Protituberkulozne lige, kakor izkazuje to poslovno poročilo, podano na občnem zboru te organizacije. Ljubljanski dispanzer pod vodstvom dr. Prodana je stalno oblegan: lani je opravil 5595 zdravniških preiskav, to je povprečno po 54 na dan; razen tega je bilo še 5756 rentgenskih preiskav, okoli tisoč več kot predlanskim. Žal ljubljanski dispanzer še danes, v desetem letu svojega obstoja, nima primernih, higienskih zahtevam ustrežajočih prostorov in ga v tem pogledu mnogi podeželski dispanzerji z veliko manjšim številom nadkrijujejo. Vsekakor se kaže blagodejni uspeh delovanja lige v znanem nazadovanju umrljivosti za tuberkulozo v Ljubljani: leta 1918 še 28,1, lani že samo 8,75 odstotkov. Zasluga ljubljanskega odbora PTZ kot matične organizacije je, da ima Slovenija zdaj že 21 protituberkuloznih dispanzerjev, tako da liga ob svoji 10-letnici lahko s ponosom pokaže na svoje plodono delo. Žal je našla doslej še vse pre malo podpore in opore javnosti, in je značilno — tako ugotavlja poročilo, — da so mariborski industrijci pokazali doslej veliko več razumevanja za delo lige kot pa ljubljanski.

Pohod k Sv. Duhu je za nas pravi narodni praznik. Odrasli obnovijo in utrdijo vsako leto prijateljstvo, ter preživljajo lepe urice v pomenkih z Duhovčani. Mladina si ogleda z gorske višave izza cerkvenega obzidja na vse strani našo zemljo. S pogledom boža tudi ono zemljo, ki ji je v davni naš ded gospodaril, koder je nekda zvenela naša govornica.

Na meji med domačini, ki žive tod kot mrtva straža domovine, občutiš kaj je tvoj dom, kaj tujina. Selniški Sokol je vrh Kobanskega prejel svojo zastavo jugoslovansko trobojko, simbol svobode. Ob vseh svečanostih jo ponese na čelu, za njo jeklene mišice in čista duša.

Desetič pojde letos Sokol zapored na mejo. Desetič bo za binkoštno nedeljo

Bilo kuda Kiki svuda!

PROIZVOD »UNION« ZAGREB

skupno z mejaši po starem običaju častil zaščitnike naše meje in jih vzradostil z nastopom. Čim več nas bo zbranih, tem srečnejša bo meja. Selničan.

LETOŠNJI MARIBORSKI SOKOLSKI ZLET

Manifestacija, kakršno dobi naš letošnji sokolski zlet, je nastala iz notranje potrebe. Narekoval nam jo je naš narodni čut, ki hoče, da se združimo vsi, ki ljubimo našo narodno državo, vsi, ki nam je svoboda naroda najvišji ideal, da se združimo in pregledamo naše vrste. Biti morajo močne, da bo občutil vsak posameznik ponos, ki ga dajeta moč in edinstvo, ker le tako se bodo množice našega naroda navzele novih moči, ki so danes potrebne bolj, kakor kdaj koli poprej. Vsak posameznik mora vztrajati na svojem mestu kot cel bojevnik proti vsemu in vsakomur, ki kakor koli ogroža nam državni obstoj. Taka manifestacija nas druži, da vidimo koliko nas je, da vemo, da smo vsi enih misli in da gremo na svoja mesta močni in odločni.

Maribor, ta lirični izraz združitve pradednega Pohorja, zasanjanega Kobanskega, mehkih Slovenskih gor in mladostnega Dravskega polja — je lepota, ki jo hočemo ohraniti vedno v nizu biserov naše jugoslovanske domovine.

Sokolska župa mariborska vas bratje in sestre in vas vse, ki vam je domovina draga, vabi v Maribor na zlet, da tu na severu naše Jugoslavije manifestiramo za svoje ideale. Zletni odbor.

Osnutek znaka za Zlet mariborske Sokolske župe, ki se vrši 2., 8. in 9. VI. 1940 v Mariboru

Sokolstvo

Izlet selniškega Sokola k Sv. Duhu

Bilo je v letih stiske in gospodarske krize. Kmetijski pridelki, plod neštetič žuljev in potnih srag, les, zlati zaklad mejašev — brez cene. Kobanec je prodajal v dolino les. V tej bridki gospodarski dobi se je porodila misel, obiskati našo težko preizkušeno mejo, ter ji dati žarek upanja in vero v boljšo bodočnost. Selničani, polni čuta, da je treba nekaj ukreniti za našo mejo, so odločili, da pojde odslej selniški Sokol vsako leto o binkoštih k Sv. Duhu.

Skupno smo z domačini praznovali god župnega priprošnjaka, a zatem s pesmijo

in telovadnim nastopom pripravili mladim in starim nekaj veselih trenutkov. Sami mejaši smo hiteli k onim, ki bivajo tik meje, da povemo drug drugemu svoje križe in težave in občutimo tako svoje notranje olajšanje in pomirjenost. Najsrečnejši smo bili vsi, ko je zaživela v nas vera, da bo našemu rodu božje. Zamisel obiska meje se je vsako leto izvršila in ostala kot nepisana obveza, da Sokoli in vsi, ki čutijo malo rodoljubno ter povezanost z našo zemljo in našim rodom, pojdejo enkrat letno do kamnitih mejnikov vrh Kobanskega.

FLORENCE RIDDELL

LJUBEZEN NA EKVATORJU
ROMAN 65

»Vsi svetniki — šest bo žel« je vzdihnila. »Pohiteti morava. Greš, Eliza?«

Eliza bi še rada ostala. Igrala se je z otrokom ter se imenitno zabavala. »Toda,« je nenadoma rekla, »kako le morete vse sam, ko pa še nikoli niste kopal otroka? Nita, poslušaj, kaj bi ne mogla ostati še nekaj časa ter mi pomagati. Jaz/bi... jaz bi tako rada enkrat kópala otroka. Prav gotovo znam bolje nego Filip. Ostala bom!« V njenem glasu je bilo precej odločnosti. Potem se je obrnila k Filipu ter mu rekla: »Saj mi dovolite, File, kajne?«

Obe sta opazili radost, ki je zasijala na Filipovem obrazu. Eliza se je obrnila k Aniti. »Torej vidiš! Snela bom breme z njegovih ramen! Čim položiva otroka v posteljo, me bo Filip kar najhitreje pripeljal z avtom, da bom še pravočasno prišla k večerji. Gotovo me tvoji čudni gosti ne bodo pogrešali. Nita! Pred osmo jih menda ne bo?«

Nekaj minut nato je Anita silno nezadovoljna zapustila v avto Kilima Nungu. »Ne, tega Eliza ni storila prav. V otroku je našla izgovor, da je mogla ostati sama s Filipom. Kako se je le igrala z otrokom! Vse je bila le komedija, pre-

tveza, Eliza vendar nikdar ni marala otrok! Mimo tega bo gotovo prišla pozno k večerji. Zadnji trenutek bo prihitele vsa zasopla. Toda ne bomo jo čakali. Brez nje začnemo večerjati. Naj vidi, da zmoremo tudi brez nje!«

Ko je Anita odšla, je sedela Eliza še vedno na tleh ter se igrala z Brianom. Filip je stal tiho sredi sobe ter ju opazoval. S poželjivimi očmi je spremljal vsako kretanje njenega telesa.

Eliza je potem pograbila otroka ter ga ajčkala v svojem naročju.

»Ah, File, kako lepo je imeti takegale otroka!« je rekla z nežnim glasom, ki je Filipa ganil.

Filip je ta hip pozabil na Briana. Vse njegove misli so veljale mladi ženi. Eliza... z blestečimi zlatimi kodri. Neodoljivo je zahrepenel pa tej ženi. Toda z močno voljo je še premagal hrepenenje. En sam korak, in izgubljen bi bil. Roke so se mu tresle, ko si je prižigal cigareto. Zaman je skušal biti ravnodušen, ko je odgovarjal Elizi.

»Da, zelo ljubek otrok je Brian! Vselej tako vesel. Prav nič ni siten in bolehen!«

Eliza se je še vedno sklanjala nad

otroka. Zdelo se je, da se ne more ločiti od njega. Filip se je zaman boril z vročimi mislimi, ki so mu razbijale srce. Da, prelepa Eliza, mikavnejša kot kdaj prej, in vsa njegova, ko ni tu Michella, ki bi mu kradel njene poglede. Kaj neki pomeni ta molčeči škot tej ženi? Vse — ali ničesar!? Mar je Eliza že popolnoma pozabila na sladke noči, ki sta jih preživela pred dvema letoma? Ali ji ničesar več ne pomenijo? In zakaj se je odločila biti danes zvečer sama z njim? Samo zaradi malega Briana? Morda pa... zaradi... Kako rad bi vedel. Prepričati se mora. Pristopil je k njej ter pričel govoriti.

»Eliza... Eliza!«

»Bwana, maji moto tyari!«

Obrnil se je in tiho zaklel. Črni Jerogi je s praga sporočil, da je pripravljena kopel za otroka. Eliza se je ozrla na Filipa, ki je robantil proti malemu črnemu slugi. Njene oči so bile polne solz, v njih je našel Filip odgovor na žgoča vprašanja. V hipu se je pomiril, povrnila se mu je razsodnost.

Toda tu sta vendar... Glenison in mali Brian!

Tudi Eliza je postala v trenutku priselbna. Brezskrbno in veselo je zibala v naročju Briana ter se smejala... Toda za nasmejanim obrazom so bile nevesele misli.

Ne, to vendar ne gre! Iz tega bi se rodila nesreča. In škandal! Ni ji bilo do

tega, da bi z novo ljubavno afero dajala farmarskim klepetuljam priložnost za nove pripovedke. Toda zakaj je ostala sama s Filipom? Le nekoliko ga je hotela podražiti, si je rekla. Nekoliko kazni že zasluži. Toda živo je občutila, kako nemočna je sama... naglo je dihala in nekoliko se ji je vrtelo v glavi. Ne, Filip ji ne sme ničesar reči, ne sme se je dotakniti. Njega in sebe se je bala...

Kmalu bo odšla iz Kenije... kmalu odide in pozabi na vse.

Trenutek velike nevarnosti je bil mimo.

Čez dobro uro je bil Brian skopan, povečerjal je in se nato zadovoljno pretegoval po postelji v svoji sobi. Ko sta Eliza in Filip ostala sama, jima je bilo silno nerodno. Eliza si mu ni upala pogledati v oči. Zakaj je vendar zrl tako prodorno in nepremično? Zmedli so jo njegovi pogledi in v lica ji je silila rdečica.

Da — takrat se je zgodilo, v teje sobi. Takrat jo je prišel nase ter jo kot brez uma poljuboval na ustnice, na lase in oči. Zakaj se vprav sedaj tega spominja? Tudi drugi moški so jo poljubljali... Pred njim in za njim. Prepričana je bila, da je že vse pozabila. In vendar...

»Domov moram, File!« se je ozrla na zapestno uro.

(Dalje.)

Poroc! - Pa jutrišnjem ba žrebanje!

Drugo žrebanje 40. kola, ki bo 10. maja, se približuje z naglimi koraki!

Kdor torej še nima srečke ozir. kdor še ni obnovil svoje srečke, naj pohiti v

našo hišo sreče - bančno posloval. BEZJAK

Maribor, Gosposka ulica 25

kjer Vam je na razpolago velika izbira srečk!

Cela srečka stane din 400.—, polovica din 200.—, četrtinka din 100.—

BEZJAKOVE SREČKE so zadele samo v zadnjih letih sledeče dobitke oz. premije:

din 2,000.000 srečka štev. 68.326	din 100.000 srečka štev. 7.336	din 80.000 srečka štev. 97.036
din 1,002.000 srečka štev. 59.971	din 100.000 srečka štev. 77.664	din 60.000 srečka štev. 83.519
din 301.000 srečka štev. 83.526	din 100.000 srečka štev. 77.696	din 50.000 srečka štev. 19.306
din 301.000 srečka štev. 56.910	din 100.000 srečka štev. 86.831	din 50.000 srečka štev. 88.152
din 200.000 srečka štev. 34.210	din 100.000 srečka štev. 86.834	in mnogo drugih dobitkov.
din 100.000 srečka štev. 4.638		

Mali oglasi

Razno

BOTRI, BOTRE, BIRMANCI bodo vsi srečni če naročijo eleganten aviotaksi št. 1. Kle menšak, Pobrežje. 3099-1

DOBRO POSTREŽBO nudi gospodom brivski salon Wirth, Kralja Petra trg 9. 2946-1

LEPI TRAJNI KODRI vodna ondulacija, friziranje, barvanje, manikiranje, beljenje ter masaža. Se priporoča salon Wirth, Kralja Petra trg 9. 2945-1

STAREJŠEGA GOSPODA z gotovino sprejemem brez vsi letje, eventualno tudi v do smirno oskrbo v lepe vinske kraje. Ponudbe poslati na ogl. odd. »Večernik« pod »Haloze«. 3125-1

STAVBENA PARCELA 617 kv. m na prodaj. Zelo sončna lega v mestu Mariboru levi breg. Vprašati v ogl. odd. »Večernik«. 3091-2

PARCELO v magdalenki četrti. Naslov v ogl. odd. »Večernik«. 3110-2

ENODRUŽINSKO HIŠO z vrtom in parcelo prodam. Vprašati: Sp. Dobrova 121. Maribor. 3065-2

Kupim

FILATELIST kupi »Austrija« dobrotvorne, jubilejne znamke. Ponudbe na ogl. odd. »Večernik« pod »Filateliste«. 3105-3

Citajte, »Večernik«

Tudi za **BIRMO** najceneje!!!

JOSIP JANKO

urar - draguljar

Maribor, Jurčičeva ul. 8

Kupuje zlato po zvišani ceni!!!

MODRČKI stezniki, rokavice, nogavice, damsko perilo najceneje pri Š. Ketiš-u, Stolna 1. 11406-1

ZA BIRMO ure, zlatino in razna darila dobite najceneje pri Ernest Osebek, Stolna ul. 2. 3114-1

DARILA ZA BIRMANCE IN BIRMANKE kakor ročne torbice, denarnice, nogometne žoge, nahrbit nike itd. v veliki izbiri priporoča Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova c. 13. 3115-1

Posesi

Prodaj **MALO POSESTVO** za din 10.000. Vprašati pri Spengler, Rače pri Mariboru. 2699-2

NHVA 1/2 orala in posebno stavbišče se prodaja. Poizve se v Sp. Radvanju 47. Ivan Verdovnik. 3119-2

PARCELE NAPRODAJ blizu trga v Studencih. Vprašati Karažinec, Praprotnikova 8, Krčevina. 3108-2

9% ČISTEGA Vam nese kapital če kupite tik mesta Maribora lepo donosno vinogradno posestvo, velik sadonosnik, dva orala vinograda, vodovod, električna razsvetljava, garaža itd. Le resne ponudbe na ogl. odd. »Večernik« pod »Posestvo«. 3088-2

Prodaj

RADI POTOVANJA se poceni prodaja 1 sobna kredenca 6 stolov, 2 mizi in 1 preproga. Kamniška 5-l. levo. 3097-4

CEMENT, APNO apneni prah, vso opeko, ves stavbeni in rezan les, premog in drva kupite najceneje pri Kraser, Studenci. 2158-4

HLADILNO OMARO skoraj novo, prodaj. Koroska c. 95, vrata 4. 3118-4

Na prodaj več **ZELEZNIH SODOV** (drámi). Aleksandrova c. 51, Maribor. 3109-4

Stanovanje

STANOVANJE eno- in dvosobno s kuhinjo se odda. Smetanova ul. 54, gostilna. 2949-5

SOBO IN KUHINJO oddam stranki brez otrok ter lepo klet istotam. Naslov v ogl. odd. »Večernik«. 3103-5

Sobo odda

DVE LEPI SOBI pri Glavnem trgu z ali brez opreme se oddata. Prednost imajo starejši gospodje ali dame. Naslov v ogl. odd. »Večernik«. 3052-7

SOBO S ŠTEDILNIKOM oddam. Vprašati Tržaška cesta 54. 3116-7

Sprejem **GOSPODA ALI GOSPODIČNO** na hrano in stanovanje. Meljska c. 59-I vrata 7. 3104-7

Sprejem **DVA GOSPODA** z vso oskrbo. Naslov v ogl. odd. »Večernik«. 3090-7

Lepo **OPREMLJENA SOBA** s posebnim vvhodom se takoj odda. Korosčeva ul. 5. pritl. levo. 3123-7

MEBLIRANA, SEPARIRANA SOBA se odda. Slomškov trg 16 c. I. nadstr. 3122-7

Sprejmeta se **DVA GOSPODA** v lepo sončno sobo. Frančiškanska 21-II. 3121-7

Sobo išče

Išče se **OPREMLJENA SOBA** v pošte pridelje sobe v glavnih ulicah. Ponudbe oddati pri vratarju hotela »Mariborski dvor«. 3124-8

Službo dobi

Iščem **PERFEKTNO KUCHARICO** ki opravlja poleg postrežnice tudi druga hišna opravila. Strossmayerjeva 28/II, vrata št. 9. 2930-9

DVA MIZARSKA POMOČNIKA potrebujemo. Ivan Klančnik, mizarstvo, Maribor, Mejna ul. 6. 3112-9

MIZARSKI POMOČNIK IN VAJENEC se sprejme takoj pri tvrdki Ferd. Lindenthal, mizarstvo, Prevalje. 3098-9

Službo išče

STAREJŠA ŽENSKA išče službo k otroku ali kot gospodinjska pomočnica. Ponudbe na ogl. odd. »Večernik« pod »Zanesljiv«. 3106-10

MLAD GOSPOD trezen, vojaščne prost. išče službo gozdarja, vinogradarja, trgovca z lesom ali slično. Ponudbe na ogl. odd. »Večernik« pod »Podjeten«. 3080-10

GOSPOD, 28 LET STAR vojaščne oproščen, trezen, išče kakršnekoli službe, v ali izven Maribora. Ceni, ponudbe na ogl. odd. »Večernik« pod »Zanesljiv«. 3079-10

Kapital

KOMPANJONA finančnika, za soudeležbo dobrodušnega kavarniškega podjetja z gotovino 40-50.000 din se išče. Ponudbe na ogl. odd. »Večernik« pod »Zdravo podjetje«. 3120-16

Kam, kje?

Dobro **PRISTNO VINO** od 5 l naprej dobite le na posestvu gospe dr. Povalej, Kosaki, nasproti trgovine Stojan. 3087-17

fotoparati
VSEH SVETOVNIH ZNAMK
PO ZMERNIH CENAH
PROJEKCIJA
KAN C

ESS
Dipl. optik
E. PETELN
MARIBOR - BRANKI 189-7

Zlato in srebro,

briljante, zastavljalne listke išče nujno za nakup

M. Ugerjev sin,
Maribor, Gosposka ulica 15

Continental

na ugodne mesečne obroke
IVAN LEGAT
Maribor, Vetrinjska ul. 30
Ljubljana, Prešernova ul. 44

Za bicma:

oblekce venčki perilo nogavice rokavice

v veliki izbiri pri

C. Büdefeldt
Gosposka ulica 4-6

MODERNI VOZICKI

po vseh cenah

BOGOMIR DIVJAK
Ulica kneza Koclja 4

Za vse izolacije proti vodi in vlagi

„BETONIT“

Zahtevajte navodila pri „BETONIT“, kemični izdelki za gradbeno industrijo — Maribor, Vojašniški trg 2 in Valvazorjeva 30

Le 1x

Foto atelje **Japelj**

Gosposka ul. 18/l.

Poceni!

Lepo!

Naš dragi očka

FILIP KOBAL

vlakovodja v pokoju

je v ponedeljek, dne 6. maja, v 64. letu starosti mirno v Gospodu zaspal.

K večnemu počitku ga položimo dne 8. maja 1940 ob 16.30 iz mrtvašnice na Pobrežju na mestno pokopališče.

Maribor, Zagreb, 6. maja 1940.

Zalujoča soproga Frančiška, sin Rudolf, snaha Ida, vnuk Zdenko ter družini Benko in Kavčič.